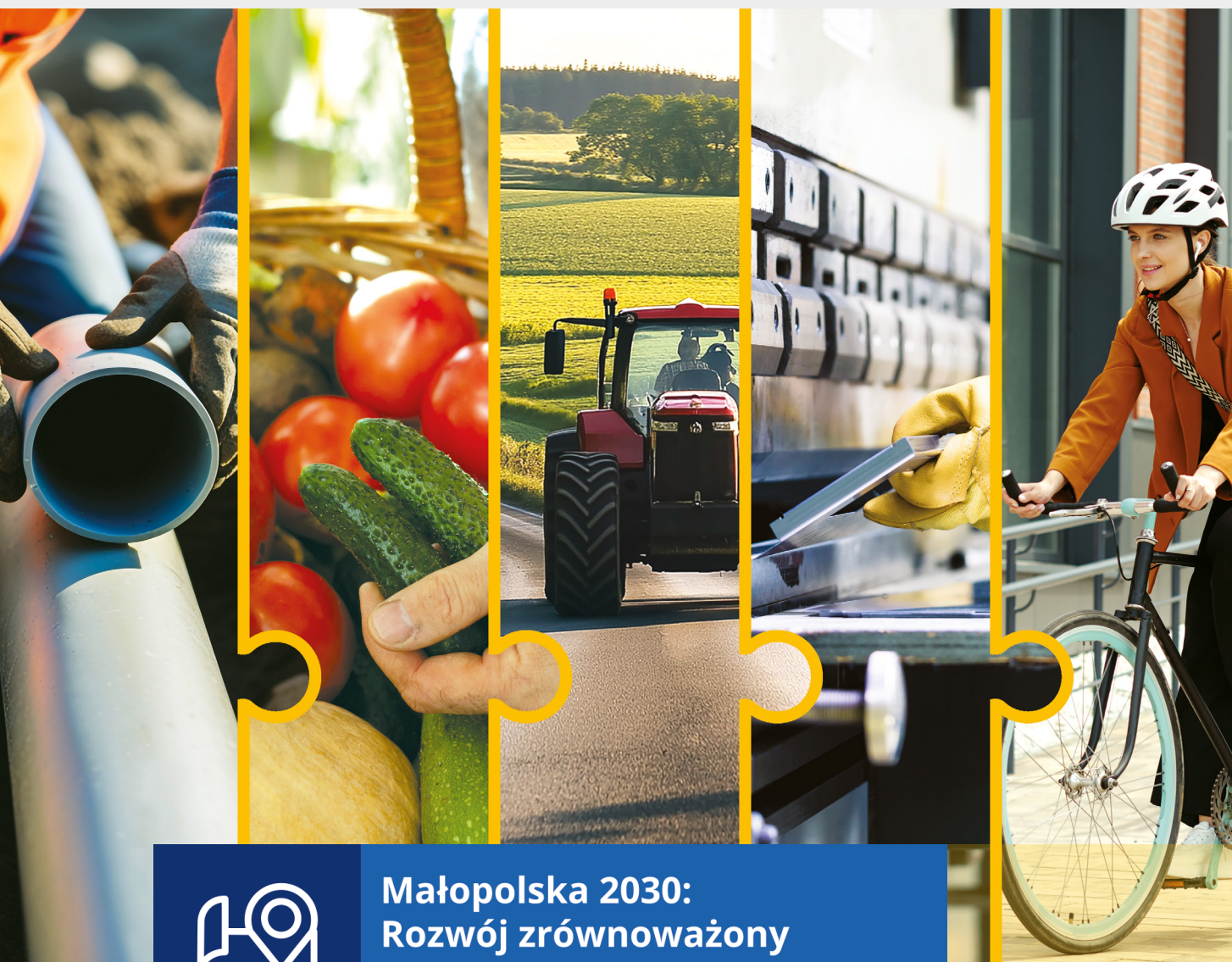

**Małopolska 2030:
Rozwój zrównoważony
terytorialnie**

Potrzeby i dokonania inwestycyjne gmin województwa małopolskiego

**Potrzeby i dokonania
inwestycyjne gmin
województwa małopolskiego**

Kraków 2026

Autorzy opracowania

Andrzej Binda, Kinga Krasoń-Pilch

Wydawca

Województwo Małopolskie
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Rozwoju Regionu
Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
ul. Wielicka 72A, 30-552 Kraków
tel. +48 12 29 90 900, fax +48 12 29 926

Korekta tekstów, opracowanie graficzne, skład publikacji

Firma Reklamowa Graf Media

Zdjęcia na okładce

magnific.com

Opracowanie w wersji elektronicznej dostępne na stronie

www.obserwatorium.malopolska.pl

ISBN 978-83-68801-17-0

Egzemplarz bezpłatny.

Przy publikowaniu danych z opracowania prosimy o podawanie źródła.

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027

Fundusze Europejskie
dla Małopolski

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

Spis treści

Wykaz skrótów	6
Wstęp	8
Wsparcie finansowe w JST w ostatnich latach	9
Część 1: Obszary społeczno-gospodarcze	13
Obszary – Bezpieczeństwo	14
Obszary – Środowisko	18
Obszary – Transport	22
Obszary – Infrastruktura i programy społeczne	26
Obszary – Warunki życia	31
Obszary – Gospodarka	35
Część 2: Plany inwestycyjne gmin	39
Inwestycje – Bezpieczeństwo	41
Inwestycje – Środowisko	45
Inwestycje – Transport	48
Inwestycje – Infrastruktura i programy społeczne	51
Inwestycje – Warunki życia	55
Inwestycje – Gospodarka	58
Spis tabel	61
Spis wykresów	62

Wykaz skrótów

APZ – program Aktywne Place Zabaw

CP – program Czyste powietrze

FBiO – Fundusz Bezpieczeństwa i Obronności

FEM – program Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027

FENIX (FEnIKS) – program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko

FOGR – Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych

FOLiOC – Fundusz Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej

FRKF – Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej

FRPA – Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych

FS – Fundusz Solidarnościowy

FWK – Fundusz Wsparcia Kredytobiorców Banku Gospodarstwa Krajowego

GOZ – gospodarka o obiegu zamkniętym

Interreg – Interreg Polska–Słowacja 2021–2027

JST – jednostka samorządu terytorialnego

KPO – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności

LGD – Lokalna Grupa Działania

Małopolskie OSP – program dotacyjny dla Ochotniczych Straży Pożarnych

Małopolskie Świetlice Wiejskie – program dotacyjny dla świetlic wiejskich

MEN – Ministerstwo Edukacji Narodowej

MIRS – projekt Małopolska infrastruktura rekreacyjno-sportowa

MKiDN – Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

MRPiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

MZ – Ministerstwo Zdrowia

OLiOC – Program Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025–2026

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PRIS – Program rozwoju infrastruktury sportowej

Program romski – Program integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021–2030

PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020

PS WPR – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej 2023–2027

RFPL – Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych

RFRD – Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg

RFRM – Rządowy Fundusz Rozwoju Mieszkalnictwa

SAG – Strefy Aktywności Gospodarczej

UMWM – Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Wstęp

W badaniu, które zostało zrealizowane w maju 2026 roku, wzięło udział 116 małopolskich gmin (spośród 183).

Województwo Małopolskie przystąpiło do prac nad założeniami dla kierunków wsparcia na nową perspektywę finansową: 2028–2034. W związku z tym **Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego**, działające w strukturze urzędu marszałkowskiego, przeprowadziło badanie ankietowe wśród gmin, celem zebrania informacji o najistotniejszych dla JST wyzwaniach, aby wybrać priorytetowe obszary, na których będzie można skoncentrować przyszłą pomoc.

Ankieta zrealizowana przy pomocy systemu informatycznego CADAS była zbudowana w oparciu o **6 obszarów problemowych**:

1. Bezpieczeństwo.
2. Środowisko.
3. Transport.
4. Infrastruktura i programy społeczne.
5. Warunki życia.
6. Gospodarka.

Wszystkie wykresy i tabele stanowią opracowanie własne na podstawie wyników badań, w związku z czym przy poszczególnych obiektach nie są dodatkowo zaznaczane źródła danych.

Wsparcie finansowe w JST w ostatnich latach

W ostatnich 3 latach gminy korzystały z różnych pozagminnych źródeł finansowania. Najczęściej były to: **Polski Ład**, **Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg**, **program Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027**.

Wykres 1. Liczba gmin korzystających z innych niż gminne źródeł finansowania projektów/działań/inwestycji (n=116; odpowiedzi nie sumują się do 116, gdyż można było wybrać więcej niż jedną odpowiedź)

W ankiecie **82 gminy** odpowiedziały, że korzystają/korzystały ze wsparcia z programów realizowanych przez **Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego**.

Wykres 2. Liczba gmin, które zadeklarowały korzystanie z dofinansowania z programów wojewódzkich (n=82; odpowiedzi nie sumują się do 82, gdyż można było wybrać więcej niż jedną odpowiedź)

Najwięcej spośród nich wymieniło program **Małopolskie OSP**, który pozwala gminom pozyskać pieniądze na prace budowlano-remontowe w remizach czy zakup sprzętu ratowniczego.

Niewiele mniej małopolskich JST korzysta z programu **Małopolskie Świetlice Wiejskie**, w którym samorząd województwa przyznaje dotacje na remonty, modernizację oraz wyposażenie budynków pełniących funkcję centrów integracji.

Znaczący udział w programach chętnie wykorzystywanych przez gminy Małopolskie ma także **Małopolska infrastruktura rekreacyjno-sportowa (MIRS)**, w ramach którego lokalne samorządy modernizują i budują ogólnodostępne strefy aktywności.

Spośród 37 gmin, które wybrały odpowiedź **Inne** na pytanie o dodatkowe źródła finansowania w ostatnich trzech latach (i nie były to programy prowadzone przez samorząd województwa), najwięcej JST korzystało z **Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej**.

Tabela 1. Programy rządowe i inne, jako dodatkowe źródła finansowania w ostatnich trzech latach w gminach Małopolski (n=37; odpowiedzi nie sumują się do 37, gdyż można było wybrać więcej niż jedną odpowiedź)

Nazwa programu/funduszu/inicjatywy	Liczba gmin
Program Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej	15
Rządowy Program Odbudowy Zabytków	5
Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)	5
Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych	5
Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa	4
Fundusz Sprawiedliwości	4
Aktywne Place Zabaw	3
Dotacje z MKiDN	3
Rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”	3
Cyberbezpieczny Samorząd	2
Europejski Fundusz Społeczny Plus	2
Cyfrowy Uczeń	2
Senior+	2
Mała Szkoła BIS	2
Premia z grantem MZG BGK	2
Fundusz Dopłat do Mieszkalnictwa BGK	2
Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021–2027 (FERC)	2
Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych (RFIL)	2
Maluch+	2
Cyfrowa Gmina	1
Aktywna Szkoła	1
Aktywny Orlik	1
Fundusz Przeciwdziałania COVID-19	1

Nazwa programu/funduszu/inicjatywy	Liczba gmin
Dofinansowanie Kosztów Kształcenia Młodocianych Pracowników	1
Wyprawka szkolna	1
Stypendia szkolne	1
Kapliczki Powiatu Krakowskiego	1
Programy Grantowe MPL (Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II Kraków-Balice)	1
LGD	1
Groby i cmentarze wojenne w kraju	1
Aktywny Maluch	1
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	1
Aktywna tablica	1
Program Infrastruktura Domów Kultury	1
Fundusz Pomocy Ukrainie	1

Część 1

Obszary społeczno-gospodarcze

W kwestionariuszu wysłanym do gmin w każdym z sześciu obszarów zadano **4 lub 5 pytań** (w zależności od odpowiedzi). Każdy obszar otwierało pytanie związane z oceną istotności dla gminy poszczególnych kierunków.

JST mogły przyporządkować **dowolną liczbę punktów do każdego kierunku** w zależności od własnego uznania, przy czym suma przyznanych punktów musiała być tożsama z liczbą kierunków w danym obszarze.

Przeliczając proporcjonalnie liczbę punktów na ważność danego kierunku w konkretnym obszarze i biorąc pod uwagę wszystkie obszary, **dla małopolskich gmin szczególnie istotne okazały się:**

1. **Kanalizacja** (35,4%).
 2. **Rolnictwo i obszary wiejskie** (33,6%).
 3. **Strefy działalności gospodarczej** (32,9%).
 4. **Ochrona wód powierzchniowych** (30,8%).
 5. **Drogi na terenie gminy** (30%).
-

Obszary – Bezpieczeństwo

W obszarze **Bezpieczeństwo** zaproponowano **9 kierunków**:

- 1 Bezpośrednie zabezpieczenie ludności** (schrony, ukrycia, miejsca doraźnego schronienia, wraz z zapewnieniem podstawowych potrzeb, w tym wody pitnej, żywności, materiałów opatrunkowych itd.).
- 2 Zabezpieczenie przed skutkami zjawisk naturalnych** (powodzie, podtopienia, huragany, osuwiska, zapadliska itp.).
- 3 Zapewnienie bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej**, w tym dostawy energii elektrycznej (np. agregaty), wody pitnej (np. beczkowsy).
- 4 Bezpieczeństwo komunikacyjne i transportowe** (minimalizowanie zagrożeń wynikających z występujących ograniczeń w przejeźdności szlaków komunikacyjnych, dostępie do paliw, serwisowania pojazdów w nagłych przypadkach).
- 5 Cyberbezpieczeństwo** (jako odporność na wszelkie zakłócenia pochodzące z cyberprzestrzeni, zapewniając ciągłość funkcjonowania instytucji i bezpieczeństwo przechowywanych danych).
- 6 Środki indywidualnej ochrony ludności**, również wydatki na ich przechowywanie, konserwację i dystrybucję (np. rozproszona sieć magazynów).
- 7 Rozbudowa/doposażenie sieci jednostek ratownictwa, pomocy medycznej, porządku publicznego.**
- 8 Budowanie świadomości społeczeństwa w zakresie różnego typu zagrożeń/kryzysów i radzenia sobie z nimi** (m.in. uświadamianie w zakresie procedur postępowania w przypadku wypadków, katastrof, cyberataku, zagrożenia dla mienia i zdrowia).
- 9 Inwestycje na rzecz bezpieczeństwa zdrowotnego** (wydatki na budowę lub adaptację pomieszczeń przeznaczonych na ochronę zdrowia, zakup specjalistycznego sprzętu diagnostycznego, urządzeń medycznych, wyposażenia itp., bez wynagrodzeń pracowników ochrony zdrowia).

Największą sumarycznie liczbę punktów uzyskał kierunek **Bezpośrednie zabezpieczenie ludności** (239). **Zabezpieczenie przed skutkami zjawisk naturalnych** oraz **Zapewnienie bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej** otrzymały po 148 punktów.

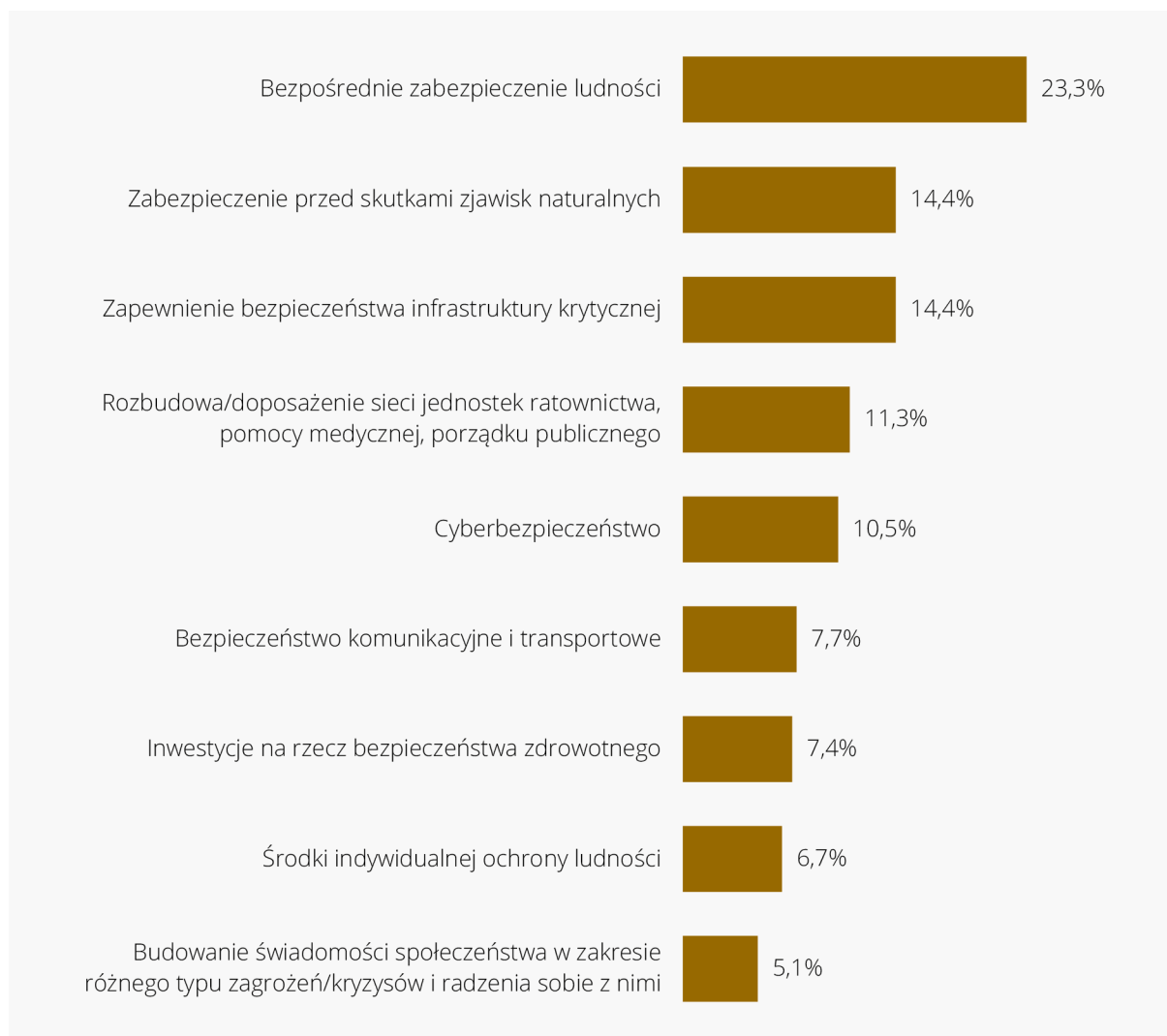
Wykres 3. Sumaryczna liczba punktów przypisanych przez gminy na poszczególne kierunki w obszarze Bezpieczeństwo (n=114)

Z uwagi na liczbę punktów możliwych do przyznania w tym obszarze (1026), **Bezpośrednie zabezpieczenie ludności** osiągnęło prawie 25% wśród gmin biorących udział w badaniu, a **Zabezpieczenie przed skutkami zjawisk naturalnych** oraz **Zapewnienie bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej** po prawie 15%.

Wykres 4. Udział procentowy poszczególnych kierunków w obszarze Bezpieczeństwo (n=114)

Małopolskie gminy zapytano o to, czy planują przeznaczyć środki własne na inwestycje w ramach kierunków zaproponowanych przez Obserwatorium.

Prawie 80% gmin planuje przeznaczyć swoje pieniądze na **Bezpośrednie zabezpieczenie ludności**, niewiele mniej na **Zapewnienie bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej** i na **Cyberbezpieczeństwo**.

Wykres 5. Odpowiedzi na pytanie: „Czy gmina planuje przeznaczyć środki własne na inwestycje w obszarze Bezpieczeństwo?” (n=114)

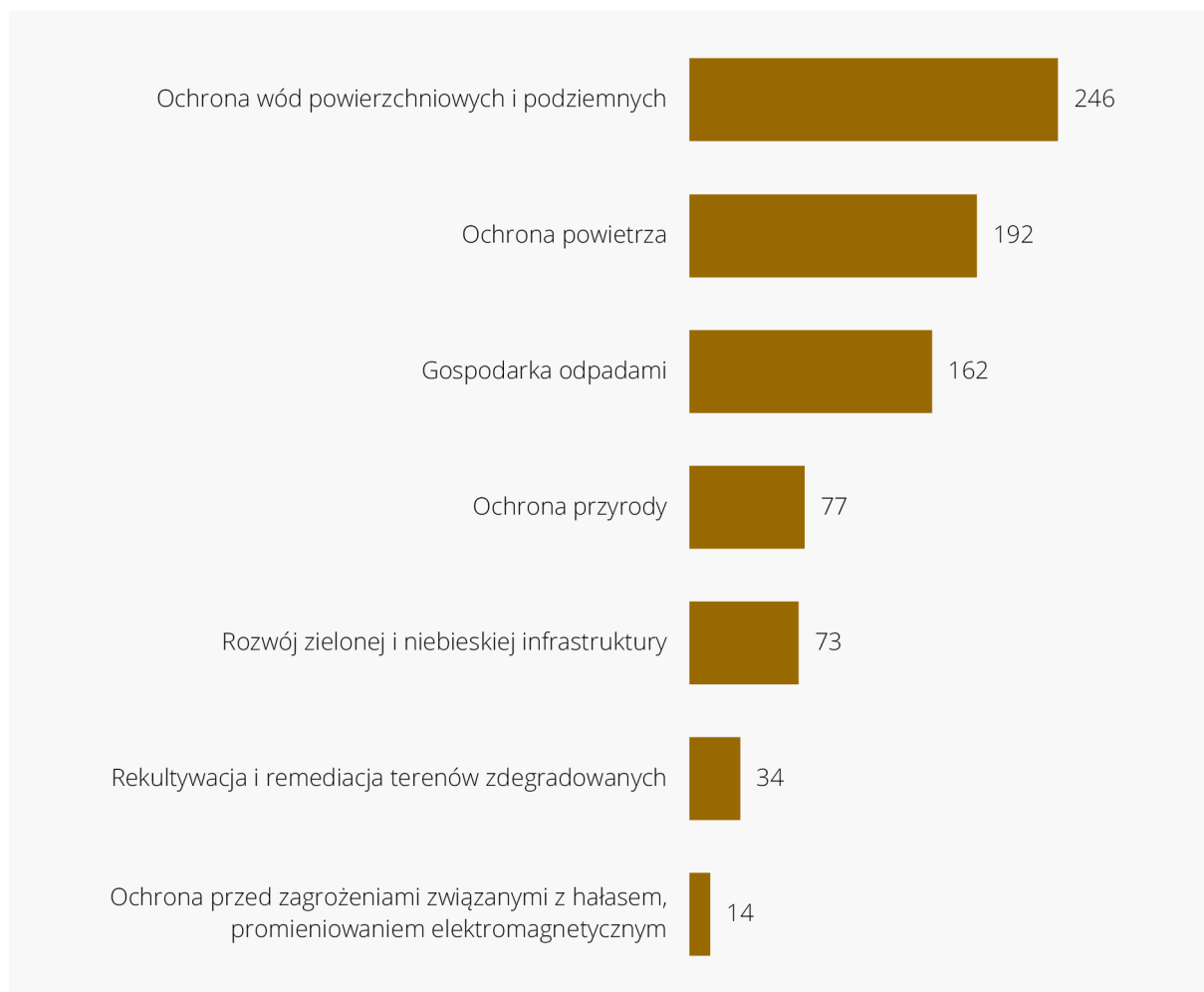
Obszary – Środowisko

W obszarze **Środowisko** zaproponowano **7 kierunków**:

- 1 Ochrona powietrza** (ogół działań zmierzających do ograniczenia bezpośredniej emisji do atmosfery szkodliwych pyłów i gazów poprzez np. wymianę źródeł ogrzewania, ograniczenia komunikacyjne, profilowanie działalności gospodarczej).
- 2 Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych** (budowa oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych, egzekwowanie wywozu nieczystości płynnych z posesji).
- 3 Ochrona przed zagrożeniami związanymi z hałasem, promieniowaniem elektromagnetycznym** (hałas generowany przez ciągi komunikacyjne, zakłady produkcyjne, bazy sprzętowe oraz ochrona przed częstotliwościami promieniowania elektromagnetycznego, w tym nadmiernym światłem widzialnym).
- 4 Gospodarka odpadami** (organizowanie odbioru odpadów stałych z gospodarstw domowych, wraz z ich ewentualnym zagospodarowaniem lub utylizacją).
- 5 Ochrona przyrody** (czynna ochrona ekosystemów, siedlisk oraz gatunków roślin, zwierząt na terenach objętych formą ochrony przyrody).
- 6 Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury** (tworzenie parków spacerowo-wypoczynkowych, parków kieszonkowych, zielonych dachów, ogrodów deszczowych, rozszczelnienie powierzchni nieprzepuszczalnych).
- 7 Rekultywacja i remediacja terenów zdegradowanych** (nadanie lub przywrócenie zdegradowanym terenom wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, usunięcie lub zmniejszenie ilości substancji powodujących zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska).

Największą sumarycznie liczbę punktów uzyskał kierunek **Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych** (246). Kierunek **Ochrona powietrza** uzyskał 192 punkty, a **Gospodarka odpadami** – 162.

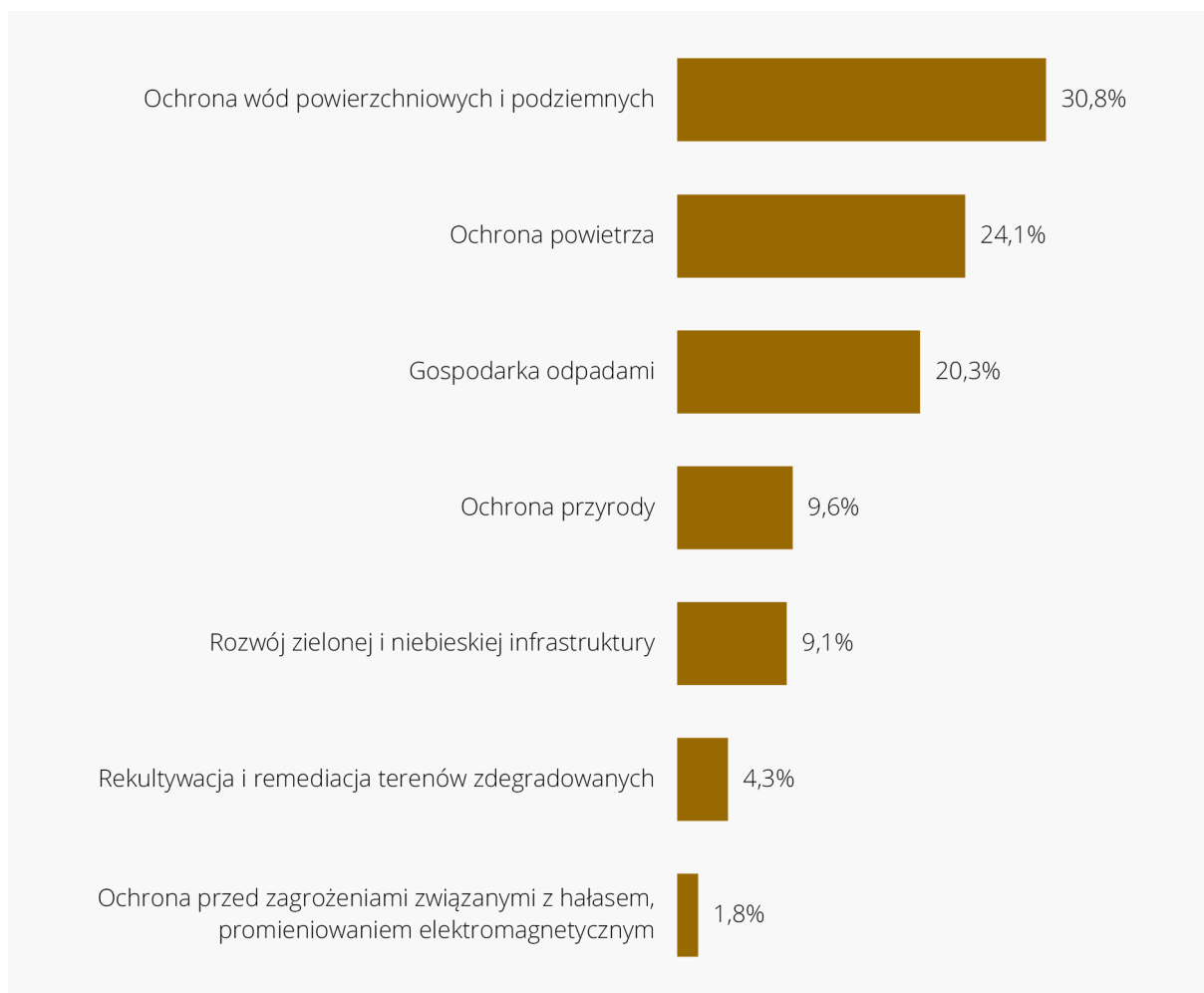
Wykres 6. Sumaryczna liczba punktów przypisanych przez gminy na poszczególne kierunki w obszarze Środowisko (n=114)

Z uwagi na liczbę punktów możliwych do przyznania w tym obszarze (798), **Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych** osiągnęła ponad 30% wśród gmin biorących udział w badaniu, **Ochrona powietrza** – prawie 25%, a **Gospodarka odpadami** – ponad 20%.

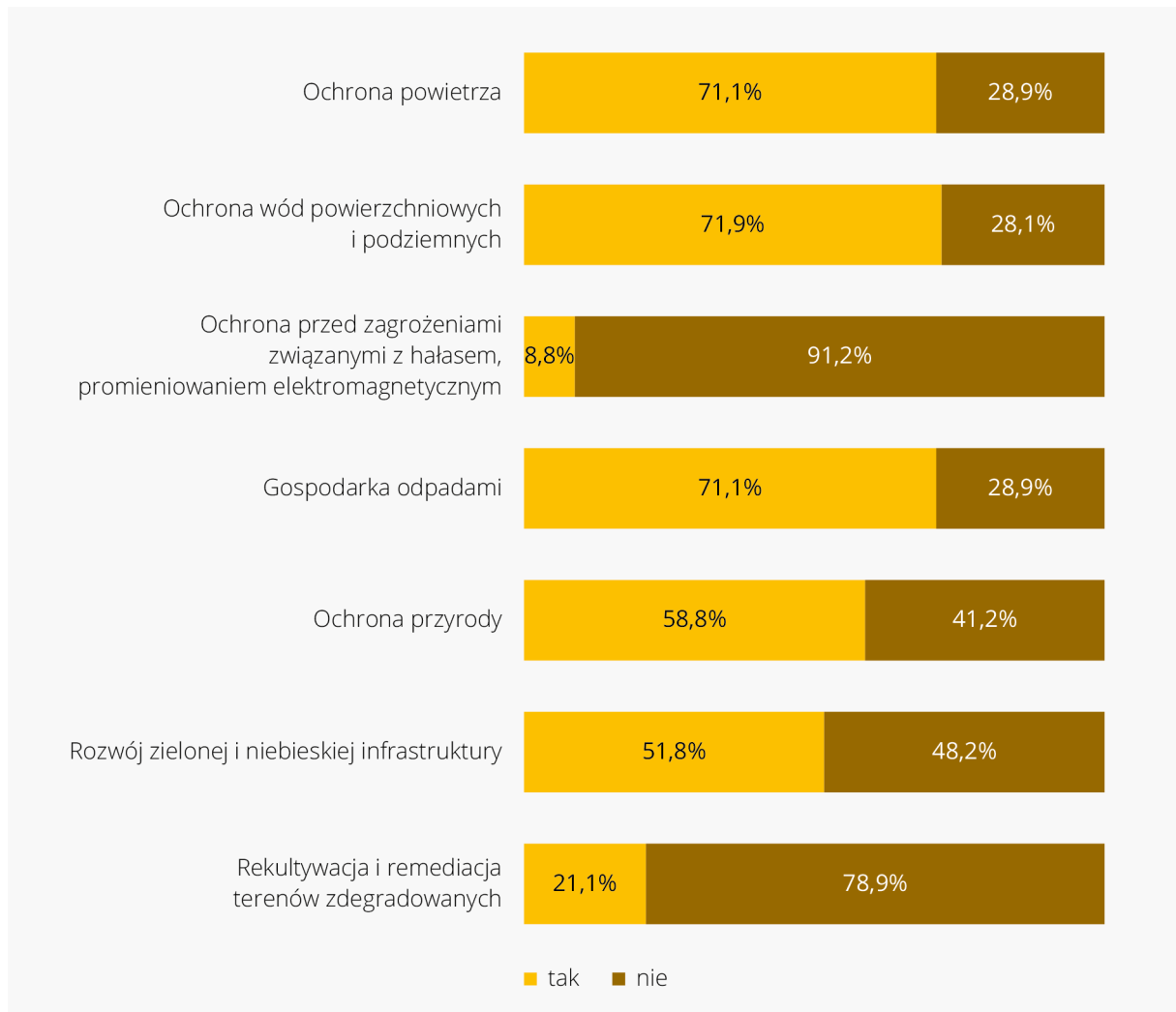

Wykres 7. Udział procentowy poszczególnych kierunków w obszarze Środowisko (n=114)

Biorąc pod uwagę chęć zaangażowania środków własnych na poszczególne kierunki, ponad 70% gmin planuje przeznaczyć swoje pieniądze na **Ochronę wód powierzchniowych i podziemnych**, **Ochronę powietrza** oraz **Gospodarkę odpadami**.

Wykres 8. Odpowiedzi na pytanie: „Czy gmina planuje przeznaczyć środki własne na inwestycje w obszarze Środowisko?” (n=114)

Obszary – Transport

W obszarze **Transport** zaproponowano 8 kierunków:

- 1** Ograniczenie wykluczenia transportowego – rozwój i utrzymanie połączeń kolejowych.
- 2** Ograniczenie wykluczenia transportowego – rozwój i utrzymanie połączeń autobusowych.
- 3** **Podniesienie bezpieczeństwa na drogach** (szczególnie bezpieczeństwo niechronionych uczestników ruchu, np. poprzez przebudowę skrzyżowań, oświetlenie przejść dla pieszych, montowanie sygnalizacji świetlnej w punktach newralgicznych).
- 4** Wyliminowanie lub skanalizowanie ruchu tranzytowego.
- 5** Poprawa jakości i przepustowości dróg na terenie gminy.
- 6** **Infrastruktura do obsługi podróżnych** (np. centra przesiadkowe z siecią parkingów typu „Parkuj i Jedź”, przystanki/stacje, dworce itp.).
- 7** Ścieżki rowerowe poprawiające komunikację.
- 8** Rozwój transportu zbiorowego.

Największą sumarycznie liczbę punktów uzyskał kierunek **Poprawa jakości i przepustowości dróg na terenie gminy** (276). Kierunek **Podniesienie bezpieczeństwa na drogach** uzyskał 192 punkty, a **Ścieżki rowerowe poprawiające komunikację** – 171.

Wykres 9. Sumaryczna liczba punktów przypisanych przez gminy na poszczególne kierunki w obszarze Transport (n=115)

Z uwagi na liczbę punktów możliwych do przyznania w tym obszarze (920), **Poprawa jakości i przepustowości dróg na terenie gminy** osiągnęła ponad 30% wśród gmin biorących udział w badaniu, **Podniesienie bezpieczeństwa na drogach** – ponad 20%, a **Ścieżki rowerowe poprawiające komunikację** – prawie 20%.

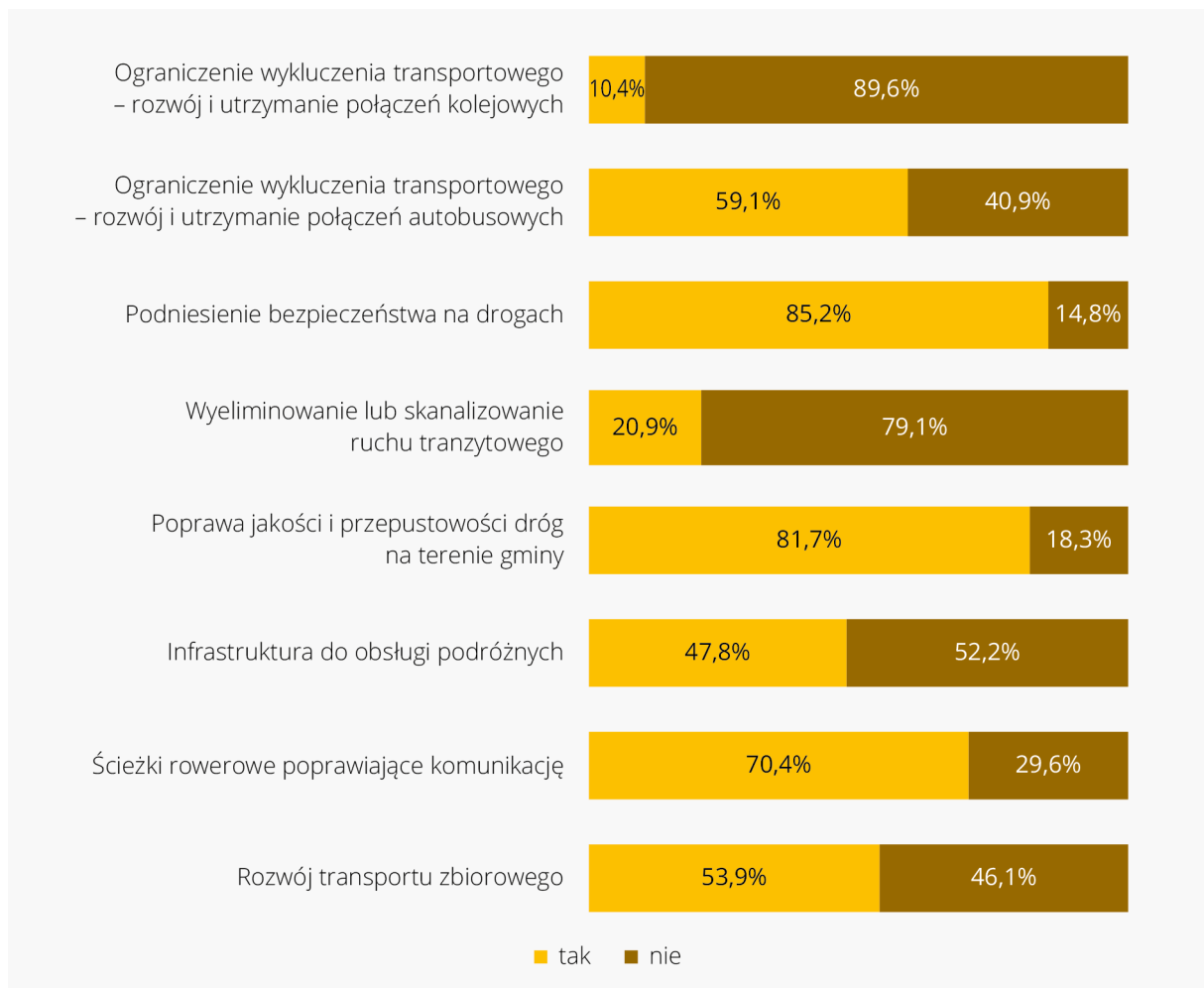

Wykres 10. Udział procentowy poszczególnych kierunków w obszarze Transport (n=115)

Biorąc pod uwagę chęć zaangażowania środków własnych na poszczególne kierunki, ponad 85% gmin planuje przeznaczyć swoje pieniądze na **Podniesienie bezpieczeństwa na drogach**, niewiele mniej na **Poprawę jakości i przepustowości dróg na terenie gminy**. Prawie 90% JST nie planuje angażować środków własnych na **Ograniczenie wykluczenia transportowego – rozwój i utrzymanie połączeń kolejowych**.

Wykres 11. Odpowiedzi na pytanie: „Czy gmina planuje przeznaczyć środki własne na inwestycje w obszarze Transport?” (n=115)

Obszary – Infrastruktura i programy społeczne

W obszarze **Infrastruktura i programy społeczne** zaproponowano **13 kierunków**:

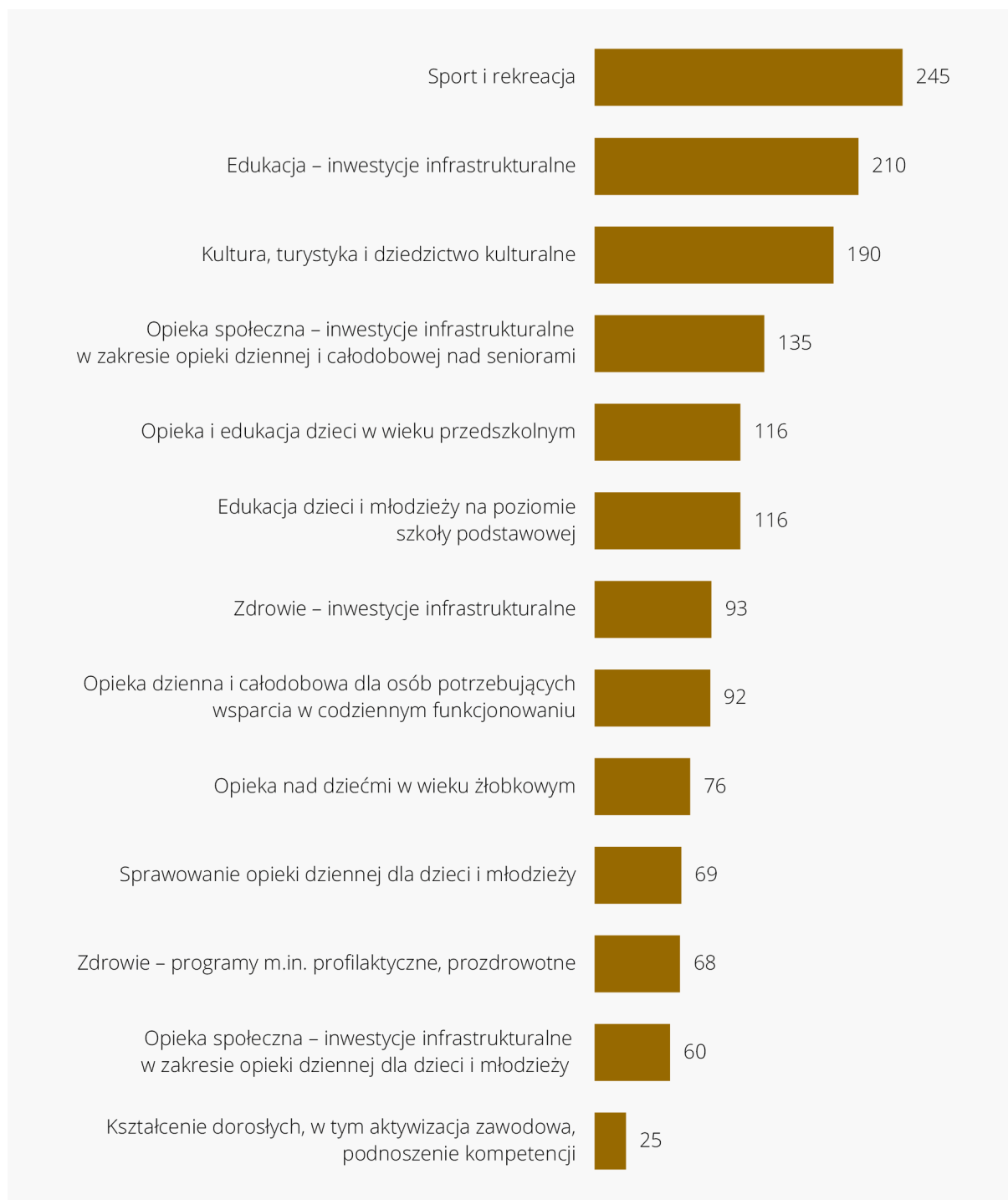
- 1** **Zdrowie – inwestycje infrastrukturalne** (budowa, renowacja, adaptacja budynków lub pomieszczeń na cele związane z ochroną zdrowia).
- 2** **Zdrowie – programy m.in. profilaktyczne, prozdrowotne** (również inicjatywy ukierunkowane na poszerzenie oferty medycznej, gabinety specjalistyczne, zarówno skierowane do określonych grup społecznych – badania przesiewowe, akcje szczepień itp.).
- 3** **Edukacja – inwestycje infrastrukturalne** (łącznie, niezależnie od poziomu kształcenia i grup mieszkańców, tj. budowa, przebudowa, modernizacja, wyposażanie placówek oświatowych od żłobków po szkoły dla dorosłych).
- 4** **Opieka nad dziećmi w wieku żłobkowym** (głównie inicjatywy ponadobowiązkowe, dające możliwość rozwoju ponad poziom obligatoryjny – kółka zainteresowań, wyjazdy, współpraca międzygminna lub międzynarodowa).
- 5** **Opieka i edukacja dzieci w wieku przedszkolnym** (głównie inicjatywy ponadobowiązkowe, dające możliwość rozwoju ponad poziom obligatoryjny – kółka zainteresowań, wyjazdy, współpraca międzygminna lub międzynarodowa).
- 6** **Edukacja dzieci i młodzieży na poziomie szkoły podstawowej** (głównie inicjatywy ponadobowiązkowe, dające możliwość rozwoju ponad poziom obligatoryjny – kółka zainteresowań, wyjazdy, współpraca międzygminna lub międzynarodowa).
- 7** **Kształcenie dorosłych, w tym aktywizacja zawodowa, podnoszenie kompetencji** (również działania skierowane do osób bezrobotnych, wykluczonych, niepełnosprawnych, niekoniecznie w zorganizowanej formie zajęć szkolnych, np. przyuczanie do zawodu bezpośrednio w firmach).
- 8** **Opieka społeczna – inwestycje infrastrukturalne w zakresie opieki dziennej i całodobowej nad seniorami** (działania mające zapewnić minimalny komfort przebywania osobom w wieku senioralnym, ale także innym dorosłym potrzebującym, np. niepełnosprawni, osoby wykluczone społecznie).
- 9** **Opieka społeczna – inwestycje infrastrukturalne w zakresie opieki dziennej dla dzieci i młodzieży.**

- 10** Opieka dzienna i całodobowa dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.
- 11** Sprawowanie opieki dziennej dla dzieci i młodzieży (nieograniczanie jedynie do bezpośredniej indywidualnej pieczy nad potrzebującym, ale też zapewnianie wspólnych działań przez podopiecznych, umożliwianie wzajemnych interakcji jako elementu dobrostanu psychofizycznego podopiecznych).
- 12** Kultura, turystyka i dziedzictwo kulturalne (rozwój ofert instytucji powołanych w tym celu oraz swobodne z nich korzystanie przez zainteresowanych).
- 13** Sport i rekreacja (rozwój ofert instytucji powołanych w tym celu oraz swobodne z nich korzystanie przez zainteresowanych).

Największą sumarycznie liczbę punktów uzyskał kierunek **Sport i rekreacja** (245). **Edukacja – inwestycje infrastrukturalne** uzyskały 210 punktów, a **Kultura, turystyka i dziedzictwo kulturalne** – 190.

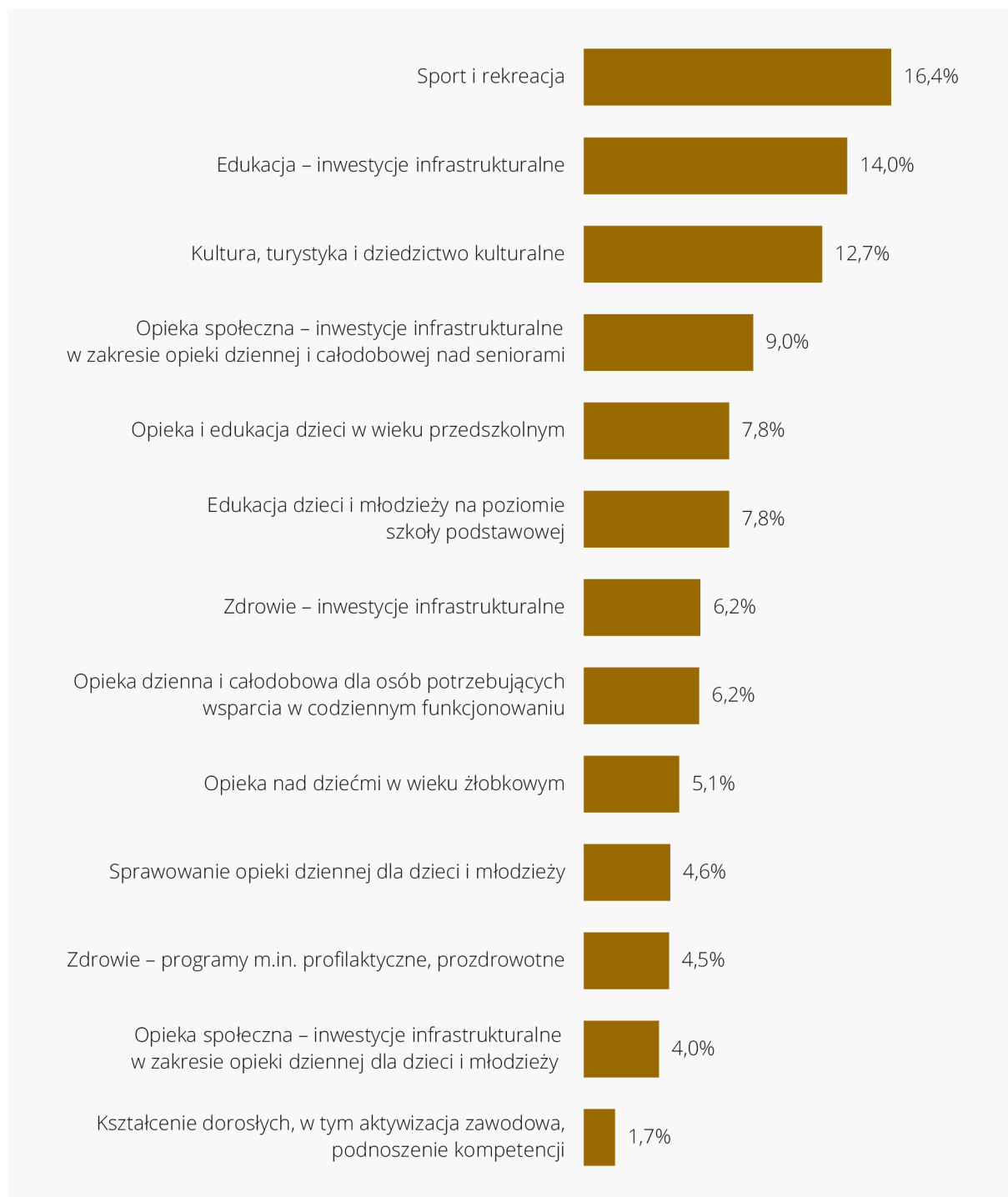

Wykres 12. Sumaryczna liczba punktów przypisanych przez gminy na poszczególne kierunki w obszarze Infrastruktura i programy społeczne (n=115)

Z uwagi na liczbę punktów możliwych do przyznania w tym obszarze (1495), około 15% osiągnęły dwa kierunki w tym obszarze: **Sport i rekreacja** oraz **Edukacja – inwestycje infrastrukturalne**.

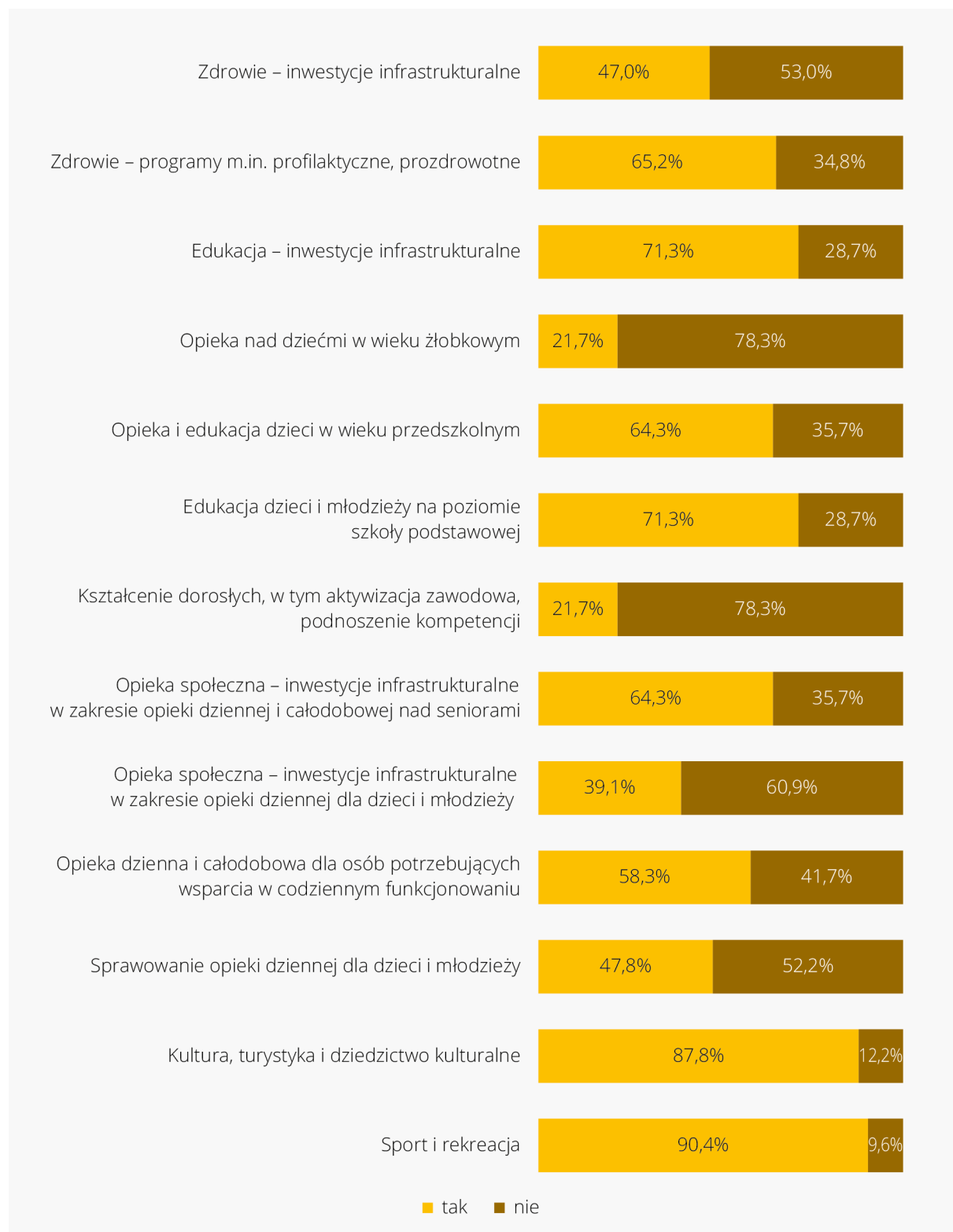
Wykres 13. Udział procentowy poszczególnych kierunków w obszarze Infrastruktura i programy społeczne (n=115)

Biorąc pod uwagę chęć zaangażowania środków własnych na poszczególne kierunki, najwięcej gmin (ponad 90%) planuje przeznaczyć swoje pieniądze na **Sport i rekreację**, a prawie 90% na **Kulturę, turystykę i dziedzictwo kulturalne**.

Wykres 14. Odpowiedzi na pytanie: „Czy gmina planuje przeznaczyć środki własne na inwestycje w obszarze Infrastruktura i programy społeczne?” (n=115)

Obszary – Warunki życia

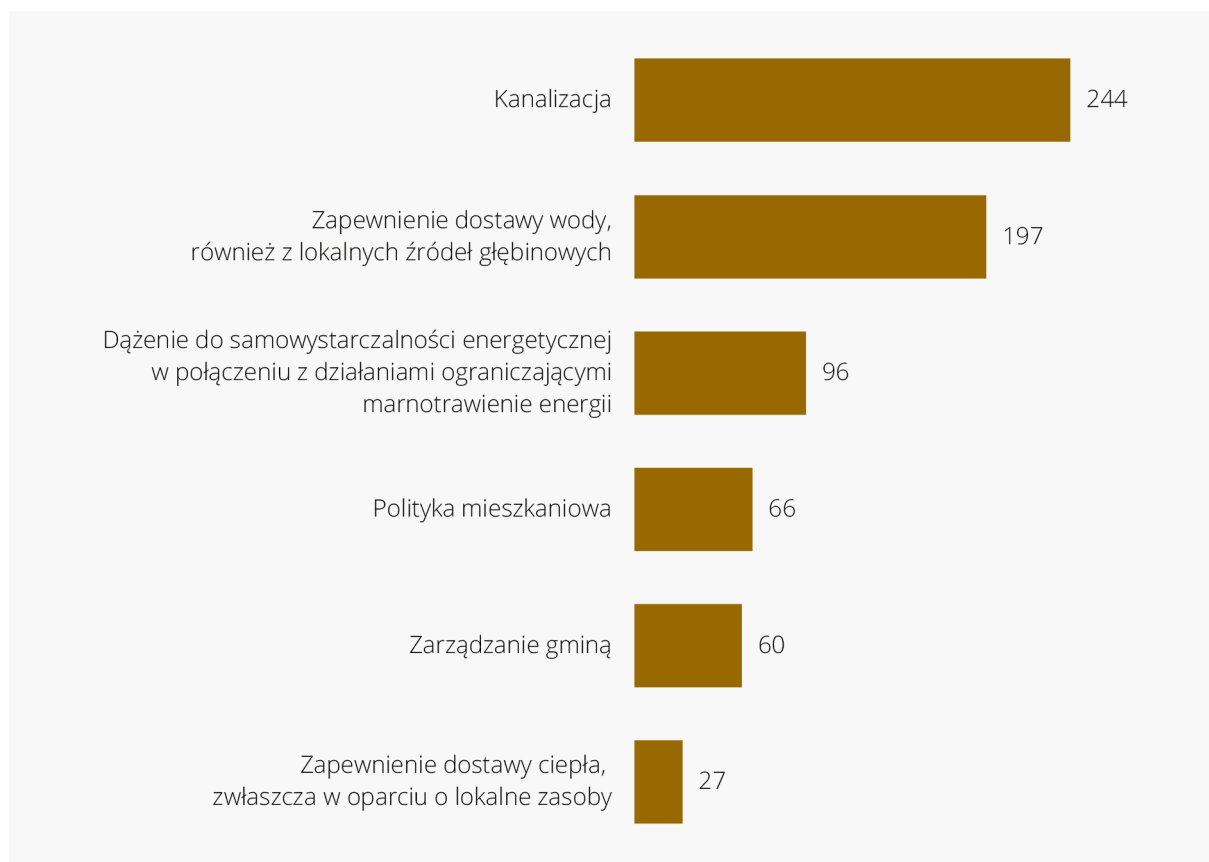
W obszarze **Warunki życia** zaproponowano 6 kierunków:

- 1** **Zapewnienie dostawy wody, również z lokalnych źródeł głębinowych** (zarówno budowa stacji uzdatniania wody, wodociągów, jak i dywersyfikacja źródeł zaopatrzenia w wodę, np. poprzez budowę rezerwowych ujęć lub studni publicznych).
- 2** **Zapewnienie dostawy ciepła, zwłaszcza w oparciu o lokalne zasoby** (np. geotermia) – również wymiana źródeł ciepła na bardziej efektywne i stabilne w zależności od lokalnych uwarunkowań (np. pompy ciepła, kotły na biomasę).
- 3** **Dążenie do samowystarczalności energetycznej w połączeniu z działaniami ograniczającymi marnotrawienie energii** (w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii dla celów komunalnych, obiektów użyteczności publicznej; do tego kierunku należy też zaliczyć działania związane z ograniczeniem strat energii – termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, wymiana stolarki okiennej).
- 4** **Polityka mieszkaniowa** (zapewnienie terenów pod zabudowę mieszkaniową, uzbrojenie terenu, inicjowanie działań wspierających społeczne budownictwo mieszkaniowe itp.).
- 5** **Kanalizacja.**
- 6** **Zarządzanie gminą** (działania gminy związane z gospodarowaniem przestrzenią publiczną, planowaniem przestrzennym, rewitalizacją).

Największą sumarycznie liczbę punktów uzyskał kierunek **Kanalizacja** (244), a **Zapewnienie dostawy wody, również z lokalnych źródeł głębinowych** uzyskało 197 punktów.

Wykres 15. Sumaryczna liczba punktów przypisanych przez gminy na poszczególne kierunki w obszarze Warunki życia (n=115)

Z uwagi na liczbę punktów możliwych do przyznania w tym obszarze (690), ponad 60% ze wszystkich przyznanych punktów osiągnęły dwa kierunki w tym obszarze: **Kanalizacja** oraz **Zapewnienie dostawy wody, również z lokalnych źródeł głębinowych**.

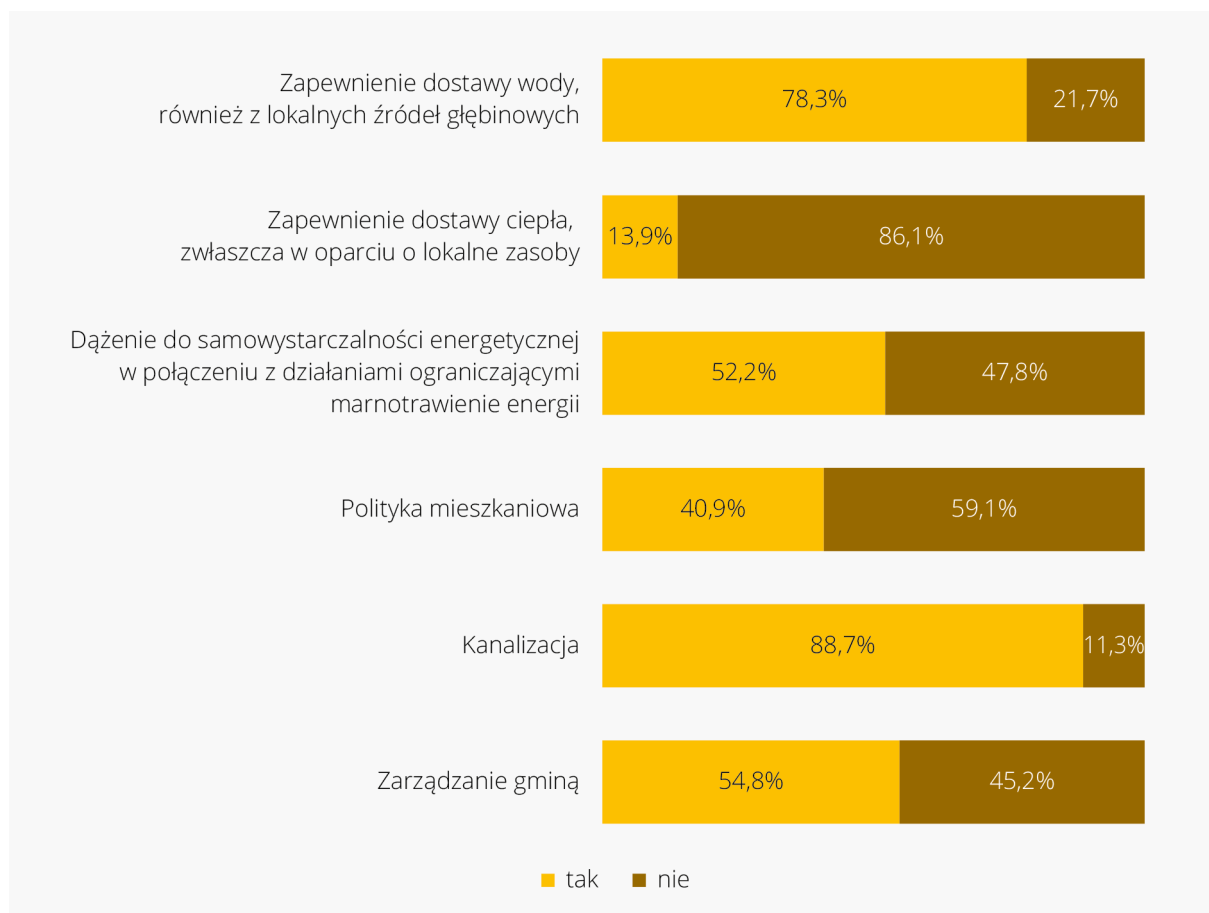
Wykres 16. Udział procentowy poszczególnych kierunków w obszarze Warunki życia (n=115)

Biorąc pod uwagę chęć zaangażowania środków własnych na poszczególne kierunki, najwięcej gmin (prawie 90%) planuje przeznaczyć swoje pieniądze na **Kanalizację**.

Wykres 17. Odpowiedzi na pytanie: „Czy gmina planuje przeznaczyć środki własne na inwestycje w obszarze Warunki życia?” (n=115)

Obszary – Gospodarka

W obszarze **Gospodarka** zaproponowano **5 kierunków**:

- 1** **Strefy działalności gospodarczej – wsparcie w zakresie skupu, scalania, uzbrojenia terenu oraz połączeń komunikacyjnych** (również udostępnianie terenów własnych gminy, wsparcie prawne, pomoc w upowszechnianiu informacji o strefie oraz szereg innych działań gwarantujących powstanie i rozwój takich obszarów).
- 2** **Działalność gospodarcza – wsparcie w rozpoczynaniu działalności oraz rozwoju przedsiębiorczości** (pomoc i doradztwo przy formalnościach związanych z zakładaniem firmy, podejmowanie działań stymulujących ich rozwój).
- 3** **Transfer innowacji** (nieodpłatne pośrednictwo pomiędzy zainteresowanymi stronami obejmujące przekazywanie technologii, rozwiązania organizacyjne, doradztwo specjalistyczne itp.).
- 4** **Doradztwo dotyczące GOZ – gospodarki o obiegu zamkniętym** (ułatwienia pozyskania przez zainteresowanych diagnozy własnego przedsiębiorstwa pod kątem efektywności wykorzystania surowców i energii).
- 5** **Rolnictwo i obszary wiejskie** (działania na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich obejmujące wszelkie formy wsparcia służące utrzymaniu i rozwojowi działalności rolniczej, przetwórstwa żywności, zwłaszcza w oparciu o produkcję lokalną, organizację targowisk itp.).

Największą sumarycznie liczbę punktów uzyskał kierunek **Rolnictwo i obszary wiejskie** (193). **Strefy działalności gospodarczej – wsparcie w zakresie skupu, scalania, uzbrojenia terenu oraz połączeń komunikacyjnych** uzyskały 189 punktów, a **Działalność gospodarcza – wsparcie w rozpoczynaniu działalności oraz rozwoju przedsiębiorczości** – 93.

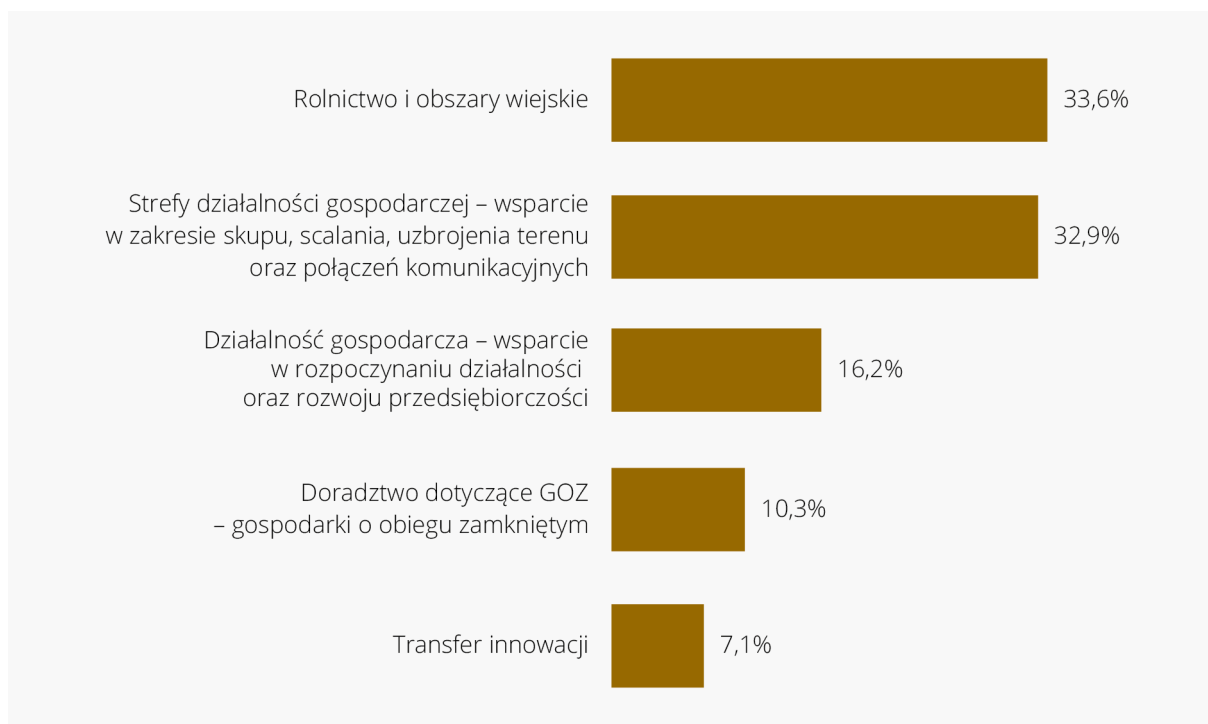

Wykres 18. Sumaryczna liczba punktów przypisanych przez gminy na poszczególne kierunki w obszarze Gospodarka (n=115)

Z uwagi na liczbę punktów możliwych do przyznania w tym obszarze (575), dwa kierunki osiągnęły ponad 30%: **Rolnictwo i obszary wiejskie** oraz **Strefy działalności gospodarczej – wsparcie w zakresie skupu, scalania, uzbrojenia terenu oraz połączeń komunikacyjnych**.

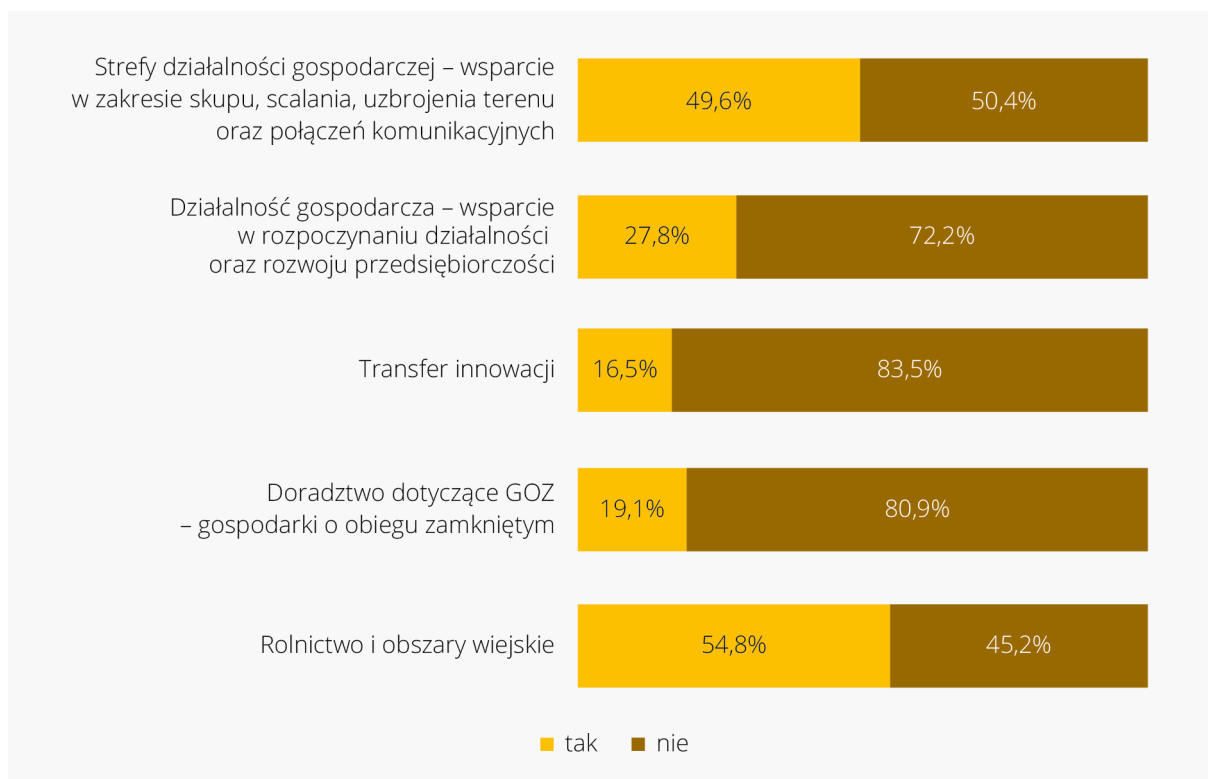
Wykres 19. Udział procentowy poszczególnych kierunków w obszarze Gospodarka (n=115)

Połowa gmin planuje przeznaczyć środki własne na **Rolnictwo i obszary wiejskie** oraz **Strefy działalności gospodarczej – wsparcie w zakresie skupu, scalania, uzbrojenia terenu oraz połączeń komunikacyjnych**.

Wykres 20. Odpowiedzi na pytanie: „Czy gmina planuje przeznaczyć środki własne na inwestycje w obszarze Gospodarka”? (n=115)

Część 2

Plany inwestycyjne gmin

W ramach przeprowadzonej ankiety gminy, oprócz oceny przydatności poszczególnych kierunków inwestycji regionalnych dla potrzeb samorządu lokalnego, zostały poproszone o **wskazanie najistotniejszych inwestycji** planowanych do zrealizowania na własnym terenie.

Do każdego z 6 zdefiniowanych obszarów respondenci mogli przytoczyć **maksymalnie 3 przykłady inwestycji**, których realizacja byłaby dla gminy korzystna, czyli łącznie każda gmina miała możliwość **zaprezentowania nawet 18 działań** wpływających na jej rozwój, poprawę jakości życia i prowadzenia działalności gospodarczej. Nie musiały to być przedsięwzięcia o zaawansowanym stadium przygotowań lub realizacji, interesujące były również tematy będące dopiero na etapie wstępnej koncepcji, ale świadczące o dostrzeganiu problemu i posiadaniu pomysłu na jego rozwiązanie.

Z tej opcji skorzystały **103 gminy, czyli prawie 90% gmin**, które przesłały ankietę. Struktura otrzymanych ankiet z planami inwestycyjnymi według rodzajów gmin jest zbliżona do rzeczywistej struktury, tj.:

1. **Udział gmin miejskich** w przesłanych ankietach wynosi **5,8%**, podczas gdy gminy miejskie stanowią **7,7%** wszystkich gmin w Małopolsce..
 2. **Udział gmin wiejskich** w zbiorze wypełnionych ankiet stanowi **66%** wobec **65%** rzeczywistego udziału ilościowego.
 3. **Dla gmin miejsko-wiejskich** wskaźniki proporcji kształtują się odpowiednio: **28,2%** wobec **27,3%**.
-

Ponadto nawet gminy zaliczone do tego samego rodzaju mają niekiedy zupełnie inne priorytety inwestycyjne. Rodzi to konieczność w miarę ostrożnego traktowania prezentowanych poniżej zestawień w odniesieniu do **wszystkich 183 gmin województwa małopolskiego**.

Liczbę projektów w podziale na określone w badaniu obszary przedstawiono w Tabeli 2.

Tabela 2. Informacja o liczbie gmin i proponowanych przez nie projektach według obszarów

Obszar	Liczba gmin	Liczba zgłoszonych projektów
Bezpieczeństwo	96	228
Środowisko	94	212
Transport	95	215
Infrastruktura i programy społeczne	85	209
Warunki życia	91	199
Gospodarka	53	88
Łącznie	98	1151

Poszczególne projekty zostały przypisane do kierunków określonych w każdym z obszarów na podstawie zamieszczonego przez gminy opisu lub nazwy projektu. W przypadku braku możliwości dopasowania do kierunku projekty klasyfikowano jako **Inne**, co szczegółowo opisano w analizie kolejnych obszarów.

W przypadku pola **Poziom przygotowania do inwestycji** pojawiające się w odpowiedziach formy opisowe dopasowano do kafeterii zaproponowanej w ankiecie, a w razie zaznaczenia jednocześnie kilku poziomów przygotowania jako decydujący przyjmowano najwyższy z zaznaczonych poziomów.

Inwestycje – Bezpieczeństwo

Obszar **Bezpieczeństwo** obejmuje 9 kierunków. Rozkład planowanych i realizowanych przez gminy przedsięwzięć jest nieco odmienny od struktury oceny przydatności inwestycji regionalnych dla gmin. Można zauważyć położenie szczególnego nacisku na ochronę mieszkańców poprzez wyeksponowanie na drugim miejscu **Środków indywidualnej ochrony ludności**.

Wykres 21. Struktura liczby projektów planowanych i realizowanych przez gminy według kierunków obszaru Bezpieczeństwo (n=228)

Zdecydowana większość przedstawionych przedsięwzięć jest obecnie na początkowym etapie realizacji, jedynie nieliczne są zaawansowane. W skali wszystkich projektów przeszło połowa (56,6%) jest na etapie koncepcji, ponad 1/3 (35,5%) na etapie przygotowawczym, a zaledwie 7,9% na etapie wdrażania, tj. przetargu, podpisania umowy i realizacji.

Tabela 3. Struktura wskazanych przez gminy projektów zaliczonych do obszaru Bezpieczeństwo według kierunków i poziomu realizacji (n=228)

Kierunek	1 – koncepcja	2- program funkcjonalno- -użytkowy	3 – dokumentacja projektowa	4 – pozwolenie na budowę lub równorzędne	5 – przetarg	6 – umowa	7 – inwestycja w realizacji
	[w %]						
Bezpośrednie zabezpieczenie ludności	62,3	10,1	15,9	4,3	4,3		2,9
Środki indywidualnej ochrony ludności	59,1	9,1	15,9	11,4		4,5	
Rozbudowa/doposażenie sieci jednostek ratownictwa, pomocy medycznej, porządku publicznego	54,8	2,4	21,4	11,9		4,8	4,8
Zapewnienie bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej	43,2	21,6	21,6	8,1	2,7		2,7
Cyberbezpieczeństwo	70,0	10,0			10,0		10,0
Zabezpieczenie przed skutkami zjawisk naturalnych	22,2	11,1	33,3		11,1	22,2	
Bezpieczeństwo komunikacyjne i transportowe	57,1		42,9				
Budowanie świadomości społeczeństwa w zakresie różnego typu zagrożeń/kryzysów i radzenia sobie z nimi	85,7		14,3				
Inwestycje na rzecz bezpieczeństwa zdrowotnego	66,7			33,3			
Łącznie	56,6	9,6	18,4	7,5	2,6	2,6	2,6

W kierunku **Bezpośrednie zabezpieczenie ludności** gminy wskazały przedsięwzięcia polegające na adaptacji pomieszczeń i obiektów na cele miejsc doraźnego schronienia, poprzez adaptacje np. piwnic w obiektach użyteczności publicznej, budowę bądź przebudowę budynków straży pożarnej, obiektów sportowych, obiektów służby zdrowia, budynków urzędów gminnych czy nawet wielopoziomowy parking z funkcją schronu. Koszty

mieszczą się w granicach od 150 tys. zł do 150 mln zł, przy czym wielkości skrajne są szacowane dla projektów będących dopiero na etapie koncepcji. W przypadku projektów będących na etapie realizacji koszty jednostkowe zawierają się w przedziale od 2,2 mln zł do 7 mln zł. Mediana wartości wynosi 6 mln zł. Głównym źródłem finansowania – w przypadku projektów na etapie realizacji – jest Program Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025–2026, uzupełniony o środki własne. Gminy przygotowujące się dopiero do realizacji projektów dodatkowo poszukują źródeł pokrycia kosztów z funduszy europejskich.

Kierunek **Środki indywidualnej ochrony ludności** obejmuje budowę lub adaptację pomieszczeń na potrzeby magazynów OC. Prawie wszystkie planowane działania są związane wyłącznie z pracami budowlanymi, jedynie w przypadku trzech gmin wyraźnie zaznaczono zakup wyposażenia do tych pomieszczeń. Koszt jednostkowy mieści się w granicach od 300 tys. zł do 8 mln zł (mediana 1550 tys. zł). W przypadku projektów realizowanych (co najmniej procedura przetargowa) koszt maksymalny nie przekracza 3 mln zł, z tym że projektów takich jest niewiele. Jako główne źródło finansowania gminy wymieniają Program Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025–2026.

Rozbudowa/doposażenie sieci jednostek ratownictwa, pomocy medycznej, porządku publicznego dotyczy projektów związanych z doposażeniem jednostek OSP, budową, rozbudową, przebudową remiz OSP, zakup samochodów pożarniczych, zakupem wyposażenia specjalistycznego itp. Koszt pojedynczego projektu waha się w granicach od 70 tys. zł w przypadku zakup agregatów i beczkowozów, po 30 mln zł w projekcie obejmującym przebudowę i adaptację dla potrzeb ochrony ludności czterech remiz na terenie całej gminy. Mediana wartości wszystkich projektów wynosi 2 mln zł.

Zapewnienie bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej w założeniu powinno obejmować działania mające na celu tworzenie alternatywnych źródeł zaopatrzenia w wodę, energię elektryczną, ciepło, lub podejmowanie inicjatyw zabezpieczających dostawę tych nośników. W ramach tego kierunku gminy wykazywały budowę dodatkowych ujęć wody, budowę zbiorników wody pitnej lub użytkowej, zakupy agregatów prądotwórczych. Łącznie wśród zgłoszonych projektów w tej kategorii niemal 68% dotyczy zaopatrzenia w wodę, ponad 16% budowy kanalizacji, a prawie 14% zabezpieczenia dostaw energii. Zgłoszone projekty w większości są na etapie koncepcji i wstępnych przygotowań, w realizacji jest tylko jedno przedsięwzięcie i podobnie jedno na etapie przetargu. Szacowane koszty mieszczą się w granicach od 150 tys. zł do 120 mln zł. Mediana wartości wynosi 2,1 mln zł. Wskazane źródła finansowania: środki własne, środki unijne (Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027), Program Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025–2026, Fundusz Bezpieczeństwa i Obronności.

Kierunki: **Cyberbezpieczeństwo, Zabezpieczenie przed skutkami zjawisk naturalnych, Budowanie świadomości społeczeństwa w zakresie różnego typu zagrożeń/kryzysów i radzenia sobie z nimi, Bezpieczeństwo komunikacyjne i transportowe oraz Inwestycje na rzecz bezpieczeństwa zdrowotnego** wskazywało w każdym przypadku poniżej 5% respondentów deklarujących planowane inwestycje w omawianym obszarze, co uniemożliwia wiarygodną analizę przekazanych danych. Możliwe jest jedynie podanie niektórych przykładów projektów z poszczególnych kierunków.

Cyberbezpieczeństwo:

- Cyberbezpieczeństwo w gminie – sieci szerokopasmowe, zarządzanie/systemy dla OSP.
- Cyberbezpieczeństwo – zakup sprzętu z wdrożeniem i aktualizacją oprogramowań, monitoring miejski i obiektów zabytkowych, budynków użyteczności publicznej, szkół.
- Bezpieczeństwo cyfrowe gminy i jednostek podległych.

Zabezpieczenie przed skutkami zjawisk naturalnych:

- Likwidacja osuwisk w ciągu dróg gminnych.
- Tworzenie i utrzymywanie – na obszarze gminy – zasobów ochrony ludności oraz infrastruktury niezbędnej do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej.
- Urządzenie parkingu przy budynku urzędu gminy wraz z miejscem zbiórki dla osób ewakuowanych z urzędu gminy oraz szkoły podstawowej (obiekt podwójnego zastoso-

Budowanie świadomości społeczeństwa w zakresie różnego typu zagrożeń/kryzysów i radzenia sobie z nimi:

- Szkolenia dla mieszkańców gminy w zakresie ochrony ludności.
- Adaptacja poddasza OSP na Centrum Edukacji Ratowniczej.
- Strzelnica sportowa (25 i 50 metrów).

Bezpieczeństwo komunikacyjne i transportowe:

- Łączność i alarmowanie.
- Zakup taboru autobusowego.
- Budowa parkingów (miejsc przerzutowych).

Inwestycje na rzecz bezpieczeństwa zdrowotnego:

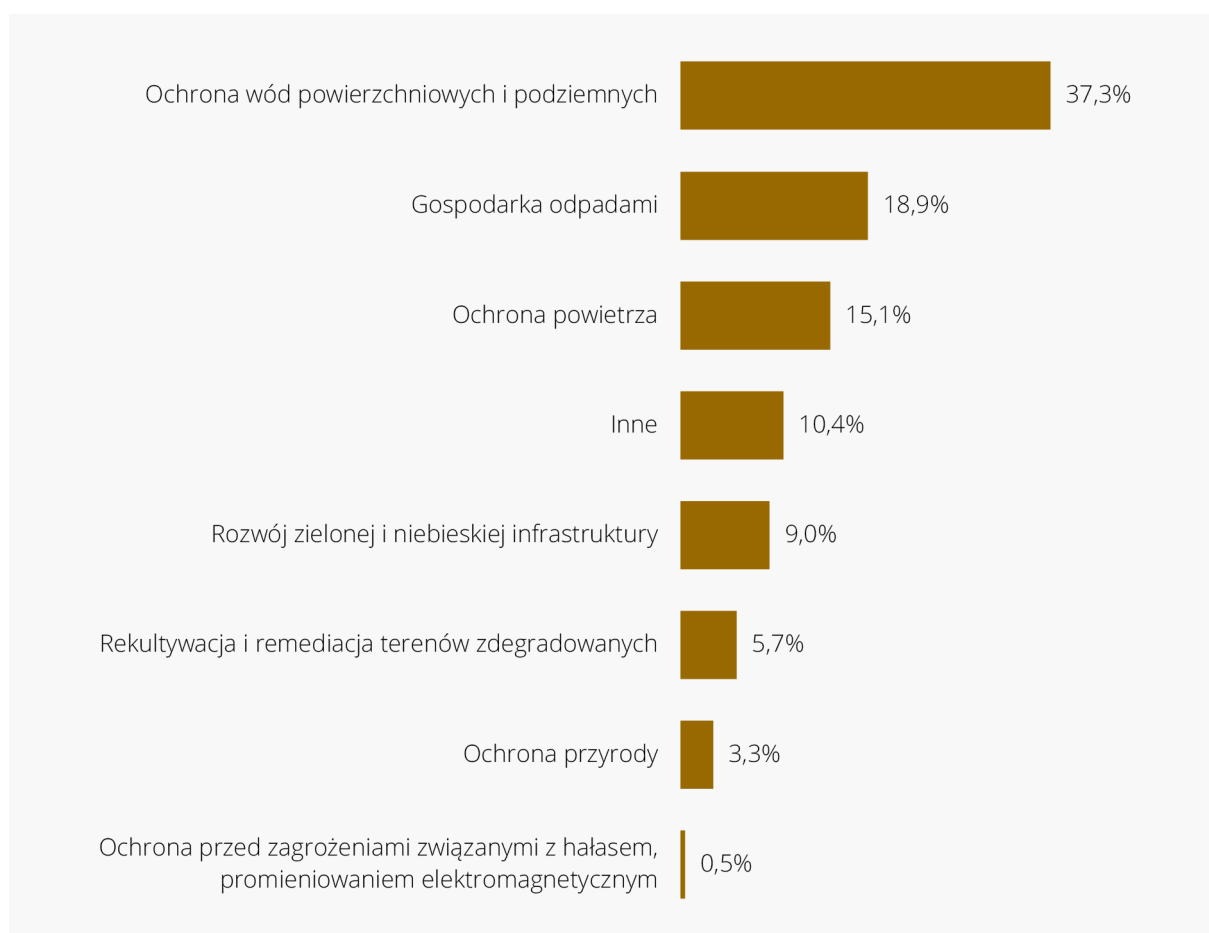
- Budowa ośrodka zdrowia.
- Utworzenie podstacji pogotowia.
- Wyposażenie ośrodka zdrowia.

Inwestycje – Środowisko

Do obszaru **Środowisko** zostało przypisane 7 kierunków. W wyniku analizy udzielonych odpowiedzi koniecznym było stworzenie dodatkowego kierunku **Inne**, do którego zakwalifikowano projekty prawdopodobnie omyłkowo zakwalifikowane, które powinny być przypisane do innych obszarów. Pozostawienie tych projektów w obszarze wskazanym przez respondenta jest podyktowane uniknięciem zbyt dużej ingerencji w przesłane dane. Kolejność projektów wskazanych przez gminy do realizacji w ujęciu kierunków jest w dużym stopniu zgodna z wcześniejszą oceną gmin pod względem przydatności ewentualnych inwestycji regionalnych.

Wykres 22. Struktura liczby projektów planowanych i realizowanych przez gminy według kierunków obszaru Środowisko (n=212)

Co trzeci (33,5%) wskazany projekt jest dopiero na etapie tworzenia koncepcji, zbliżony odsetek stanowią projekty na etapie przygotowawczym (34,9%), na etapie wdrażania jest 15,6% projektów.

Tabela 4. Struktura wskazanych przez gminy projektów zaliczonych do obszaru Środowisko według kierunków i poziomu realizacji (n=212)

Kierunek	1 – koncepcja	2-program funkcjonalno-użytkowy	3 – dokumentacja projektowa	4 – pozwolenie na budowę lub równorzędne	5 – przetarg	6 – umowa	7 – inwestycja w realizacji	(puste)
	[w %]							
Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	27,8	19,0	25,3	25,3		1,3		1,3
Gospodarka odpadami	45,0	20,0	10,0		2,5		17,5	5,0
Ochrona powietrza	21,9	15,6	12,5	6,3			40,6	3,1
Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury	36,8	10,5	15,8	5,3	15,8		10,5	5,3
Rekultywacja i remediacja terenów zdegradowanych	50,0		25,0	25,0				
Ochrona przyrody	42,9	14,3	14,3					28,6
Ochrona przed zagrożeniami związanymi z hałasem, promieniowaniem...		100,0						
Inne	36,4	18,2	13,6	4,5			27,3	
Łącznie	33,5	17,0	17,9	12,7	1,9	0,5	13,2	3,3

Najwięcej projektów z obszaru **Środowisko** jest związanych z kierunkiem **Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych**, w gruncie rzeczy sprowadzających się do budowy ujęć wody i wodociągów oraz kanalizacji sieciowych i oczyszczalni ścieków. Z przesłanych przez gminy propozycji wynika, że obecnie w tych gminach nie są realizowane żadne inwestycje tego typu lub realizowane przedsięwzięcia są marginalne. Mediana wartości wynosi 10 mln zł, przy czym koszt jednostkowy waha się w przedziale od 20 tys. zł do 100 mln zł. Źródła finansowania tych inwestycji gminy widzą szeroko: środki własne, budżet państwa, fundusze europejskie (Fundusze Europejskie dla Małopolski, Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko, Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej, Krajowy Plan Odbudowy), Polski Ład, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Dla 11,4% projektów gminy nie wskazały źródeł finansowania. Jednocześnie kierunek ten został najwyżej oceniony wśród proponowanych inwestycji regionalnych, co podkreśla jego znaczenie dla samorządów lokalnych.

Gospodarka odpadami obejmuje głównie budowę i rozbudowę punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK), likwidację odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, jak również zakup kompostowników dla mieszkańców gminy. Zdecydowana większość (3/4) projektów jest na etapie przygotowania. Mediana wartości wynosi 3 mln zł. Źródła finansowania są identyczne jak w poprzednim kierunku.

Projekty zaliczone do kierunku **Ochrona powietrza** dzielą się na dwa rodzaje – polegające na termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej i związane z wymianą kotłów na niskoemisyjne. Ich wartość sięga w ekstremum nawet 15 mln zł, ale mediana wartości dla całej kategorii wynosi 820,4 tys. zł. Projekty finansowane są ze środków własnych gminy, funduszy europejskich, WFOŚiGW, programu Czyste powietrze.

Do kierunku **Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury** wpisują się projekty związane z małą retencją, w tym budowa/modernizacja/renaturyzacja zbiorników wodnych, a także wyposażanie nieruchomości w zbiorniki na deszczówkę. Mediana wartości wynosi 3 mln zł, przy wartościach granicznych od 30 tys. zł do 10,7 mln zł. Głównym źródłem finansowania, wskazanym przez prawie wszystkie gminy, są Fundusze Europejskie dla Małopolski.

Rekultywacja i remediacja terenów zdegradowanych jest kierunkiem dosyć szeroko rozumianym przez samorządy lokalne. Zaliczono tutaj np. rekultywację terenów przemysłowych, zagospodarowanie przyrodnicze i środowiskowe parków i obszarów zieleni, jak też nieco większy projekt związany z zieloną transformacją Małopolski Zachodniej. Mediana szacowanej wartości projektu wynosi 10 mln zł, przy najdroższym projekcie szacowanym na przeszło 50 mln zł. Zaproponowane projekty nie przeszły jeszcze przez etap przetargu, stąd ostateczna wartość może odbiegać od wskazanych w ankiecie. Również finansowanie projektów nie zostało ostatecznie ustalone, na ogół są wskazywane środki własne i środki zewnętrzne, w tym fundusze europejskie.

W kierunku **Ochrona przyrody** zostały wskazane projekty typu: edukacja ekologiczna, ochrona pomników przyrody, eliminacja gatunków inwazyjnych itp. W większości są to niezbyt drogie projekty (mediana wartości wynosi 50 tys. zł), finansowane ze środków własnych i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Tylko jeden projekt został wskazany w przypadku kierunku **Ochrona przed zagrożeniami związanymi z hałasem, promieniowaniem elektromagnetycznym** i dotyczy ochrony przed hałasem, a więc najpewniej ustawienia ekranów dźwiękochłonnych.

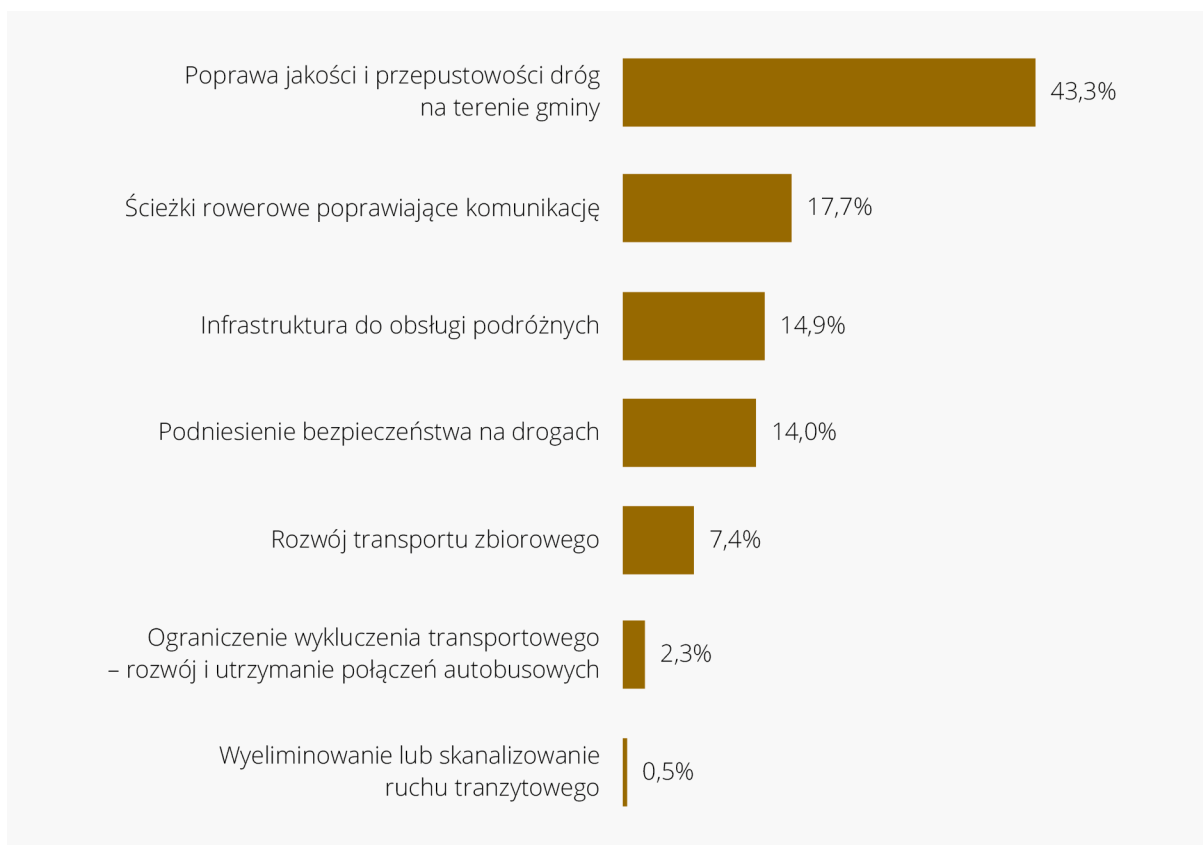
Wyjaśnienie należy się jeszcze do kierunku **Inne**, gdzie gminy zamieściły projekty związane z energetyką (fotowoltaika, magazyny energii, rozwój innych odnawialnych źródeł energii, termomodernizacja, wymiana systemów ogrzewania). Wymienione projekty według założeń ankiety powinny zostać ujęte w obszarze **Warunki życia**, jednak musiały zaistnieć przesłanki, dla których gminy zdecydowały się ująć te projekty w obszarze **Środowisko**.

Inwestycje – Transport

W obszarze **Transport** zdefiniowano 8 kierunków, z czego gminy wykazały inwestycje w ramach 7 kierunków. Został pominięty przez nie kierunek **Ograniczenie wykluczenia transportowego – rozwój i utrzymanie połączeń kolejowych**, będący poza ich kompetencjami. Deklarowane plany inwestycyjne nie są w pełni zgodne ze strukturą ocen wystawionych przez gminy w stosunku do przedsięwzięć szczebla regionalnego. Zgodność występuje jedynie w przypadku kierunku **Poprawa jakości i przepustowości dróg na terenie gminy** – zarówno w ocenie inwestycji regionalnych, jak i we własnych propozycjach kierunek ten miał najwyższe notowania.

Wykres 23. Struktura liczby projektów planowanych i realizowanych przez gminy według kierunków obszaru Transport (n=215)

Przeszło 1/3 zaprezentowanych przedsięwzięć jest dopiero wypracowywana (poziom koncepcji), podobny odsetek projektów jest na etapie przygotowania, tj. programu funkcjonalno-użytkowego oraz dokumentacji projektowej. Etap realizacji, tj. przetarg, umowa, wykonawstwo dotyczy ponadprzeszło 14% przedstawionych przez gminy propozycji.

Tabela 5. Struktura wskazanych przez gminy projektów zaliczonych do obszaru Transport według kierunków i poziomu realizacji (n=215)

Kierunek	1 – koncepcja	2- program funkcjonalno- -użytkowy	3 – dokumentacja projektowa	4 – pozwolenie na budowę lub równorzędne	5 – przetarg	6 – umowa	7 – inwestycja w realizacji
	[w %]						
Poprawa jakości i przepustowości dróg na terenie gminy	25,8	9,7	34,4	15,1	3,2	3,2	8,6
Ścieżki rowerowe poprawiające komunikację	68,4	7,9	5,3	10,5	2,6		5,3
Infrastruktura do obsługi podróżnych	31,3	18,8	12,5	21,9	9,4		6,3
Podniesienie bezpieczeństwa na drogach	36,7	10,0	26,7	23,3	3,3		
Rozwój transportu zbiorowego	31,3	31,3	6,3		12,5	6,3	12,5
Ograniczenie wykluczenia transportowego – rozwój i utrzymanie połączeń autobusowych	20,0		40,0		20,0		20,0
Wyeliminowanie lub skanalizowanie ruchu tranzytowego							100,0
Łącznie	35,8	12,1	22,8	14,9	5,1	1,9	7,4

Poprawa jakości i przepustowości dróg na terenie gminy zawiera projekty dosyć jednorodne pod względem zakresu prac, czyli budowa, przebudowa, modernizacja dróg gminnych, wraz z budową skrzyżowań, mostów, chodników i innej infrastruktury towarzyszącej. Mediana wartości przedstawionych projektów wynosi 5 mln zł, przy czym maksymalna wartość jest stukrotnie wyższa od mediany (projekt dotyczący rozwiązań komunikacyjnych w okolicy Bukowna, na terenach zagrożonych podtopieniami z wód kopalnianych, obecnie na etapie koncepcji). Jako źródła finansowania zostały wskazane: środki własne, środki unijne w ramach programów regionalnych i krajowych, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

Ścieżki rowerowe poprawiające komunikację są odpowiedzią na wzrastający udział rowerów i hulajnog w transporcie indywidualnym, zarówno codziennym, jak i rekreacyjnym. Celem budowy jest zwiększenie bezpieczeństwa osób przemieszczających się przy użyciu tych środków komunikacji, poprawienie komfortu podróży oraz – pośrednio – zachęcenie do aktywnego, zdrowego stylu życia. Mediana wartości przedstawionych projektów wynosi 6 mln zł, przy wartości jednostkowej od 500 tys. zł do 30 mln zł.

Kierunek **Infrastruktura do obsługi podróżnych** zawiera projekty ułatwiające podróżnym korzystanie ze zbiorowych środków transportu publicznego. Są to przede wszystkim parkingi typu Parkuj i Jedź zlokalizowane przy stacjach i przystankach kolejowych, węzły przesiadkowe w komunikacji autobusowej, dworce autobusowe, a nawet zatoki autobusowe i wiaty przystankowe. Mediana wartości projektów wynosi 3,1 mln zł, przy wartościach skrajnych od 40 tys. zł do przeszło 32 mln zł. Niemal 85% projektów jest jeszcze przed etapem przetargu, wobec czego przedstawione wyliczenia cenowe mogą ulec istotnym zmianom. Oprócz środków własnych respondenci jako źródło potencjalnego wsparcia finansowego wskazali: środki unijne – Fundusze Europejskie dla Małopolski (FEM) i Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej (PS WPR), a także Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg.

Do kierunku **Podniesienie bezpieczeństwa na drogach** zostały przypisane projekty związane z budową chodników, w tym ciągów pieszo-rowerowych wzdłuż dróg znajdujących się na terenie gminy, przejść dla pieszych, wykonaniem i uzupełnieniem oświetlenia ulicznego, zwłaszcza w najbardziej newralgicznych miejscach. Wartość szacunkowa projektów mieści się w przedziale od 30 tys. zł do 25 mln zł, przy medianie w wysokości 2,5 mln zł. Rzeczywiste wartości inwestycji mogą ulec zmianie po procedurze przetargowej.

Znaczenie transportu zbiorowego dla poprawy warunków życia mieszkańców zaczyna dostrzegać coraz liczniej nawet niewielkie gminy. Działania te są ukierunkowane na wsparcie istniejących lub tworzenie własnych połączeń autobusowych, w tym nawet kosztem rezygnacji z istniejących połączeń realizowanych za pośrednictwem innych jednostek samorządu terytorialnego. W działania tego typu wpisują się projekty zakwalifikowane do kierunków **Rozwój transportu zbiorowego** oraz **Ograniczenie wykluczenia transportowego – rozwój i utrzymanie połączeń autobusowych**. Mediana wartości projektów wynosi 1,36 mln zł. Źródła finansowania wskazane przez gminy to: środki własne, Fundusze Europejskie dla Małopolski, Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Wyeliminowanie lub skanalizowanie ruchu tranzytowego, czyli budowa obwodnic lub zmiana organizacji ruchu, stanowiło margines zainteresowań gmin, a informację o projekcie w tym zakresie – wartości 664 tys. zł – złożyła jedna gmina.

Inwestycje – Infrastruktura i programy społeczne

W obszarze **Infrastruktura i programy społeczne** zdefiniowano 13 kierunków, przy czym projekty zaproponowane przez gminy zakwalifikowano do 8 kierunków. Gminy nie wykazały żadnych propozycji w zakresie projektów mieszczących się w kierunkach: **Zdrowie – programy m.in. profilaktyczne, prozdrowotne, Edukacja dzieci i młodzieży na poziomie szkoły podstawowej, Opieka nad dziećmi w wieku żłobkowym, Opieka i edukacja dzieci w wieku przedszkolnym, Kształcenie dorosłych, w tym aktywizacja zawodowa, podnoszenie kompetencji**. Zamieszczono dwa projekty bardziej kwalifikujące się do obszaru **Transport i warunki życia**. Zostały one ujęte w kierunku **Inne**.

Wykres 24. Struktura liczby projektów planowanych i realizowanych przez gminy według kierunków obszaru Infrastruktura i programy społeczne (n=209)

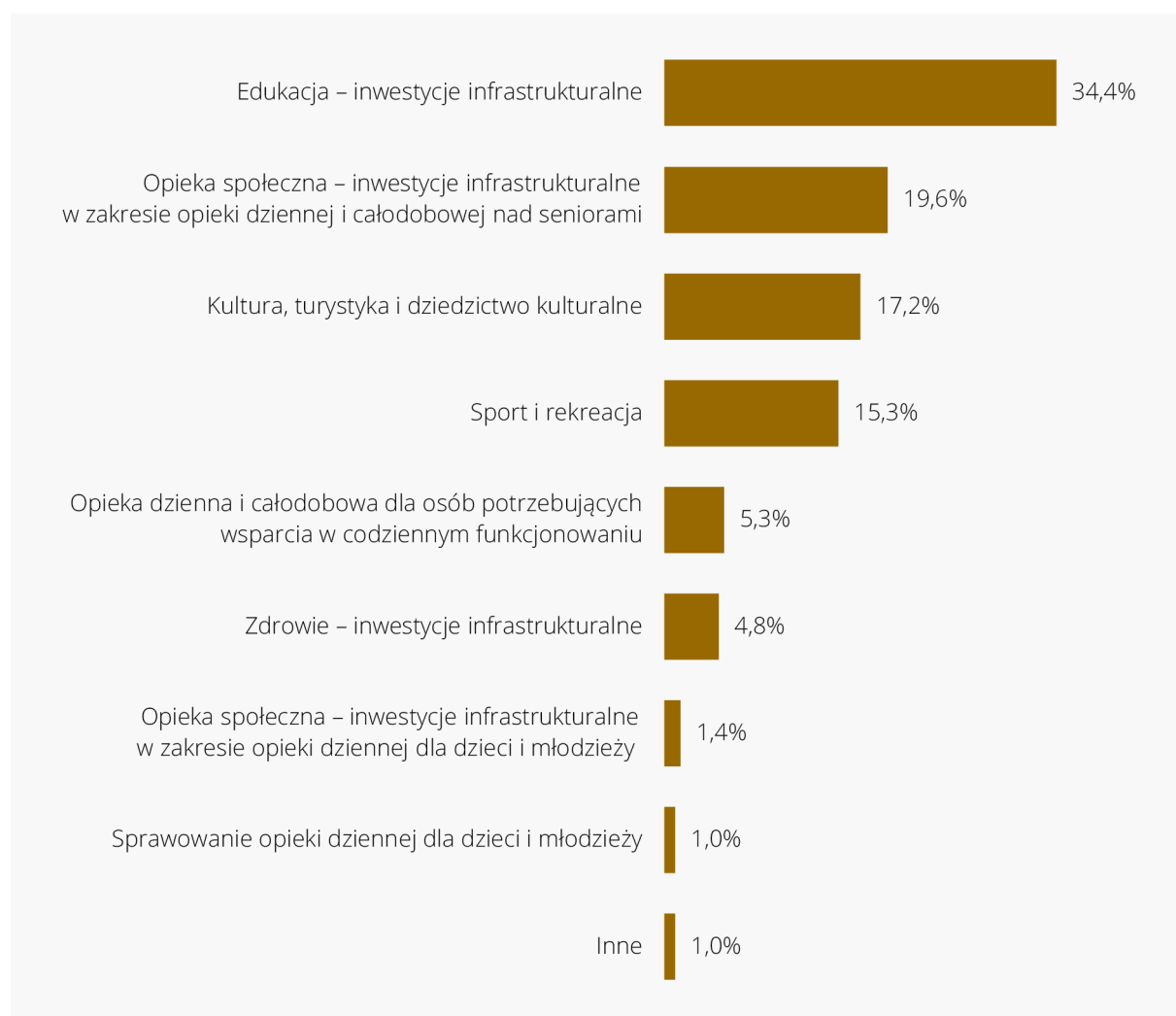

Tabela 6. Struktura wskazanych przez gminy projektów zaliczonych do obszaru Infrastruktura i programy społeczne według kierunków i poziomu realizacji (n=209)

Kierunek	1 – koncepcja	2- program funkcjonalno- -użytkowy	3 – dokumentacja projektowa	4 – pozwolenie na budowę lub równorzędne	5 – przetarg	6 – umowa	7 – inwestycja w realizacji
	[w %]						
Edukacja – inwestycje infrastrukturalne	29,2	8,3	22,2	23,6	4,2	2,8	9,7
Opieka społeczna – inwestycje infrastrukturalne w zakresie opieki dziennej i całodobowej nad seniorami	58,5		9,8	14,6	2,4		14,6
Kultura, turystyka i dziedzictwo kulturalne	44,4	0,0	27,8	16,7	5,6	0,0	5,6
Sport i rekreacja	37,5	9,4	21,9	21,9	3,1	0,0	6,3
Opieka dzienna i całodobowa dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	18,2	9,1	18,2	9,1			45,5
Zdrowie – inwestycje infrastrukturalne	50,0		10,0	30,0			10,0
Opieka społeczna – inwestycje infrastrukturalne w zakresie opieki dziennej dla dzieci i młodzieży	33,3			33,3			33,3
Sprawowanie opieki dziennej dla dzieci i młodzieży	100,0						
Inne				100,0			
Łącznie	39,7	4,8	19,1	20,6	3,3	1,0	11,5

Udział projektów przekazanych przez gminy nie do końca pokrywa się z ich ocenami przedsięwzięć regionalnych. Gminy najwyżej oceniły propozycje związane ze sportem i rekreacją, podczas gdy projekty zgłoszone przez same gminy plasują ten kierunek na dalszych miejscach. Podobne rozbieżności mają miejsce w przypadku pozostałych kierunków.

Wprowadzie niemal 40% przedstawionych projektów jest obecnie w fazie koncepcyjnej, ale tyle samo projektów ma dokumentację projektową, z czego ponad połowa poparta jest pozwoleniem na realizację projektu.

W kierunku **Edukacja – inwestycje infrastrukturalne** zostały zaprezentowane projekty związane z budową, przebudową, modernizacją placówek oświatowych, w tym: żłobków – 8,35% projektów, przedszkoli – 22,2%, wspólnych obiektów dla żłobków i przedszkoli – 11,1%, szkół – 37,5%, sal gimnastycznych, boisk – 20,8%. Te ostatnie obiekty, pomimo że dotyczą infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, z uwagi na ich integralną przynależność do instytucji edukacyjnych zostały w całości przypisane do kierunku **Edukacja – inwestycje infrastrukturalne**. Wartość projektów mieści się w przedziale od 225 tys. zł do 70 mln zł, przy medianie wynoszącej 7267 zł. Środki finansowe na inwestycje pochodzą lub mają pochodzić z zaangażowania własnych finansów, programu Fundusze Europejskie dla Małopolski, programu Polski Ład, środków Ministerstwa Edukacji, programu Aktywne Place Zabaw, środków projektu Małopolska infrastruktura rekreacyjno-sportowa, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej.

Opieka społeczna – inwestycje infrastrukturalne w zakresie opieki dziennej i całodobowej nad seniorami jest odpowiedzią na wyzwania rodzące się w związku z rosnącą liczbą osób w wieku emerytalnym. Ankieta wyraźnie pokazuje, że gminy traktują te zmiany bardzo poważnie i starają się przygotować bazę pod pogłębiające się zmiany demograficzne. W ramach działań związanych z tym kierunkiem zostaną wybudowane głównie domy dziennej opieki dla seniorów, centra pomocy społecznej, kluby seniora. Mediana wartości projektów wynosi 7 mln zł, przy zróżnicowaniu od 200 tys. zł do 30 mln zł. Możliwość pozyskania dodatkowych funduszy, oprócz własnych, gminy widzą w programie Fundusze Europejskie dla Małopolski, środkach Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwa Zdrowia, Funduszu Solidarnościowym, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środkach własnych podmiotów leczniczych.

Kultura, turystyka i dziedzictwo kulturalne jest dosyć szerokim kierunkiem, obejmującym przedsięwzięcia ukierunkowane na wzmocnienie bazy kulturalnej dla potrzeb mieszkańców, jak też stanowiącej atrakcję ukierunkowaną na przyciągnięcie ruchu turystycznego. Działaniami podejmowanymi w zakresie objętym tym kierunkiem są: renowacje obiektów zabytkowych i sakralnych, rewitalizacja parków kultury i wypoczynku, budowy domów i centrów kultury, wyznaczanie atrakcyjnych tras turystycznych. Mediana wartości przedstawionych projektów wynosi 9 mln zł. Koszty mają zostać pokryte ze środków własnych gmin, programu Fundusze Europejskie dla Małopolski, programu Interreg Polska-Słowacja, środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej.

Kierunek **Sport i rekreacja** to zamierzenia w zakresie budowy, przebudowy lub modernizacji boisk sportowych, szatni, basenów i kąpielisk, lodowisk sezonowych i całorocznych. Mediana wartości wynosi 4 mln zł, aczkolwiek najbardziej kosztowny projekt opiewa na kwotę 100 mln zł (przebudowa hali lodowej). Gminy wskazują środki nieco enigmatycznie – budżet gminy plus środki zewnętrzne, wśród których wymieniony jest Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej, w tym Program rozwoju infrastruktury sportowej.

Opieka dzienna i całodobowa dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu jest kierunkiem związanym z faktycznie sprawowaną opieką, a więc jest uzupełnieniem do projektów infrastrukturalnych omówionych wcześniej. W szczególności obejmuje prowadzenie klubów seniora, centrów usług społecznych, utrzymanie dziennego domu seniora, organizowanie wsparcia dla osób starszych i zagrożonych wykluczeniem itp. Wiele z tych działań jest już w realizacji. Mediana wartości projektów wynosi 1,6 mln zł, środki własne są uzupełniane z programu Fundusze Europejskie dla Małopolski oraz z dofinansowania z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

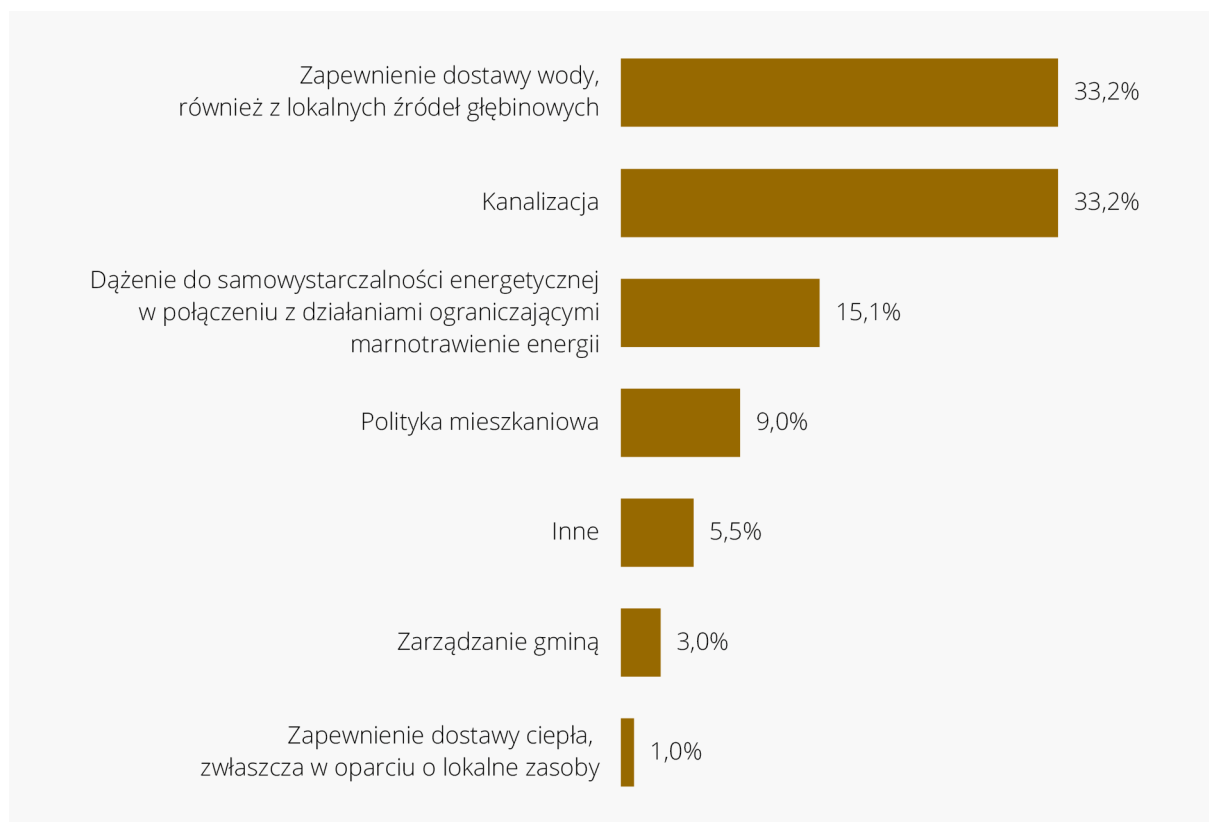
W przypadku pozostałych kierunków liczba zaproponowanych projektów nie przekracza 10, dlatego nie zostały ujęte w analizie.

Inwestycje – Warunki życia

W obszarze **Warunki życia** na poziomie ankiety zdefiniowano 6 kierunków. Działalność inwestycyjna prowadzona w gminach jest zbliżona do oceny wystawionej przez gminy w stosunku do potencjalnych zamierzeń szczebla wojewódzkiego. Natomiast wśród zaproponowanych projektów pojawiły się działania, które powinny być przypisane do innych obszarów, tj. projekty z zakresu budowy dróg do obszaru **Transport**, a projekty z zakresu wypoczynku i rekreacji do obszaru **Infrastruktura i programy społeczne**. Przyjmując jako zasadę pozostawianie projektów w obszarach wskazanych przez respondentów, ujęto je w kierunku **Inne**.

Wykres 25. Struktura liczby projektów planowanych i realizowanych przez gminy według kierunków obszaru Warunki życia (n=199)

Projekty przedstawione w tym obszarze są zdecydowanie na wstępnym etapie realizacji, niemal 42% jest na etapie koncepcyjnym, 30,2% w sferze przygotowawczej, a 13,6% na etapie co najmniej przetargu.

Tabela 7. Struktura wskazanych przez gminy projektów zaliczonych do obszaru Warunki życia według kierunków i poziomu realizacji (n=209)

Kierunek	1 – koncepcja	2- program funkcjonalno- -użytkowy	3 – dokumentacja projektowa	4 – pozwolenie na budowę lub równorzędne	5 – przetarg	6 – umowa	7 – inwestycja w realizacji
	[w %]						
Kanalizacja	27,3	18,2	27,3	15,2	1,5	3,0	7,6
Zapewnienie dostawy wody, również z lokalnych źródeł głębinowych	53,0	10,6	10,6	15,2	3,0		7,6
Dążenie do samowystarczalności energetycznej w połączeniu z działaniami ograniczającymi marnotrawienie energii	46,7	13,3	20,0	10,0	6,7	3,3	
Polityka mieszkaniowa	50,0		5,6	22,2	11,1		11,1
Zarządzanie gminą	50,0		16,7				33,3
Zapewnienie dostawy ciepła, zwłaszcza w oparciu o lokalne zasoby					50,0		50,0
Inne	36,4	9,1	27,3	18,2	9,1		
Łącznie	41,7	12,1	18,1	14,6	4,5	1,5	7,5

Kanalizacja jest kierunkiem, którego projekty są bardzo zbliżone do zdefiniowanych w kierunku **Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych** obszaru **Środowisko**, przy czym o ile w obszarze **Środowisko** budowa kanalizacji miała służyć głównie zmniejszeniu degradacji powierzchni, o tyle w omawianym obszarze jest to przesłanka związana z poprawą warunków życia mieszkańców. Różnica jest mało zrozumiała dla odbiorcy i w zbiorze przesłanych propozycji projektowych zauważono liczne powtórzenia pomiędzy obydwooma obszarami. Łącznie 28,8% projektów wykazanych w kierunku **Kanalizacja** jest zdublowane z projektami środowiskowymi. Złożone projekty w zdecydowanej większości dotyczą budowy zbiorczych sieci kanalizacyjnych, kilka projektów ma na celu budowę lub rozbudowę oczyszczalni ścieków, ale są także działania nastawione na wsparcie przy budowie przydomowych oczyszczalni ścieków, zwłaszcza w okolicach, gdzie budowa sieci zbiorczych nie ma przesłanek ekonomicznych i społecznych. Mediana szacowanych

wartości dla wszystkich projektów wynosi 10 mln zł, a dla projektów realizowanych (etap umowy i wykonawstwa) mediana osiąga wartość 15 mln zł. Gminy bardzo elastycznie podchodzą do finansowania, szukając dodatkowych środków w programach: Polski Ład (inwestycje będące aktualnie w wykonawstwie), Program Strategiczny Wspólnej Polityki Rolnej (d. PROW), Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności, Fundusze Europejskie dla Małopolski, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i inne dostępne źródła wsparcia finansowego.

Kierunek **Zapewnienie dostawy wody, również z lokalnych źródeł głębiowych** ma punkty styczne z kierunkiem **Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych** obszaru **Środowisko** i kierunkiem **Zapewnienie bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej** obszaru **Bezpieczeństwo**. Łącznie zidentyfikowano kilka powtarzających się projektów, stanowią one 13,6% przedstawionych zamierzeń. Obejmują wszystkie etapy produkcji wody pitnej – od ujęcia wody, poprzez stację uzdatniania, zbiorniki wyrównawcze, po sieć rozdzielczą. Mediana wartości wynosi 4,75 mln zł, w tym mediana wartości projektów aktualnie realizowanych wyniosła 575 tys. zł. Źródła finansowania wskazane przez gminy to: środki własne, Fundusze Europejskie dla Małopolski, Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko, Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej, Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności, Fundusz Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a nawet Program integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021–2030.

Dążenie do samowystarczalności energetycznej w połączeniu z działaniami ograniczającymi marnotrawienie energii obejmuje działania związane z termomodernizacją budynków, budową magazynów energii, tworzeniem i rozwojem spółdzielni energetycznych, instalacji odnawialnych źródeł energii itp. Mediana wartości przedstawionych projektów wynosi 5 mln zł. W zakresie finansowania inwestycji brak jest szczególnego wskazania, gminy na ogół zaznaczały środki własne i zewnętrzne, przy czym przez środki zewnętrzne rozumiane są: budżet państwa, budżet województwa, fundusze europejskie.

W ramach kierunku **Polityka mieszkaniowa** gminy wskazały na budowę mieszkań, m.in. komunalnych, socjalnych, chronionych, treningowych, mieszkań na wynajem w ramach Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej. Są to na ogół dość kosztowne przedsięwzięcia, o wartości od 0,5 mln zł w przypadku adaptacji pomieszczeń na mieszkania treningowe, po 100 mln zł przy przebudowie mieszkań będących w zasobie gminy. Mediana wartości wynosi 15 mln zł. Poza środkami własnymi decydujący udział mają: budżet państwa, Fundusz Rozwoju Mieszkalnictwa, Fundusz Wsparcia Banku Gospodarstwa Krajowego, fundusze europejskie.

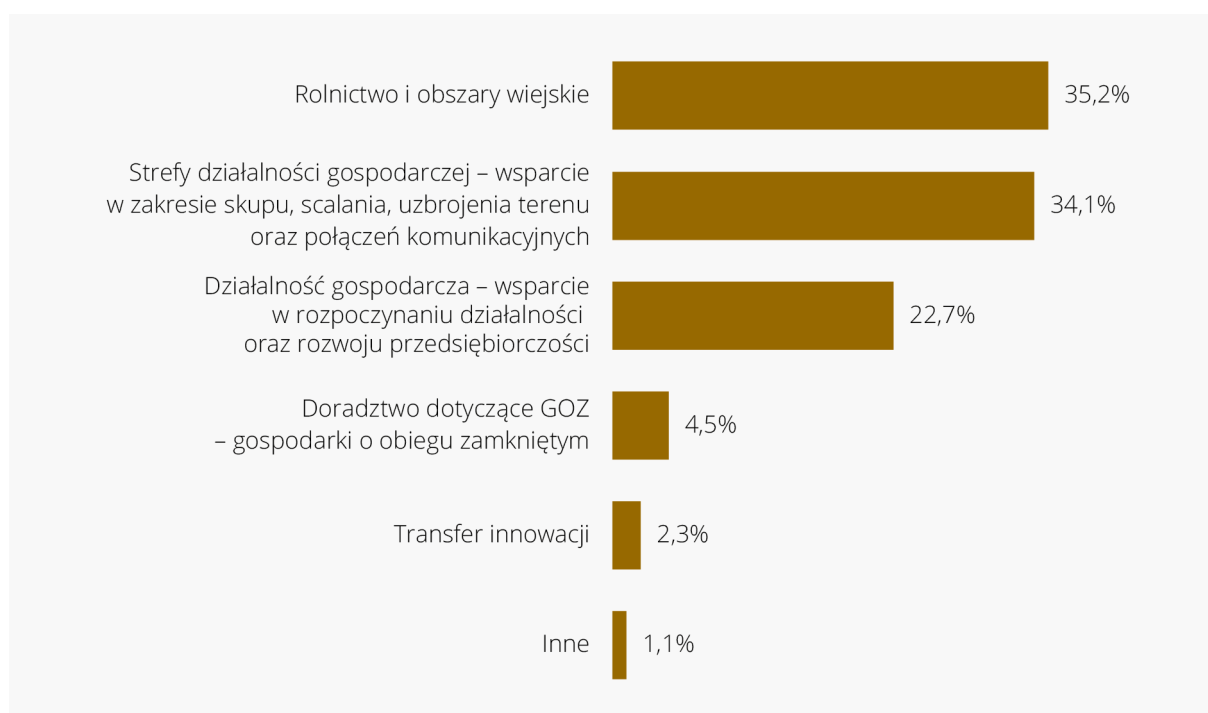
Pozostałe kierunki w ramach tego obszaru są reprezentowane przez kilka projektów i zostały pominięte w analizie.

Inwestycje – Gospodarka

W obszarze **Gospodarka** gminy zgłosiły stosunkowo niewiele propozycji przedsięwzięć, ponadto wpisane projekty często powinny znaleźć się w innym obszarze. Typowym przykładem są drogi, które jako dojazdy do pól można potraktować w kategorii wsparcia działalności rolniczej, drogi gminne powinny jednak być odnotowane w obszarze **Transport**. Jednakże dla potrzeb opracowania zostały wpisane do **Działalności gospodarczej – wsparcia w rozpoczynaniu działalności oraz rozwoju przedsiębiorczości**. Do kategorii **Inne** zaliczono projekt dotyczący usług opiekuńczych, którego nie udało się zakwalifikować do żadnej z kategorii obszaru **Gospodarka**.

Wykres 26. Struktura liczby projektów planowanych i realizowanych przez gminy według kierunków obszaru Gospodarka (n=88)

Ponad 2/3 projektów jest obecnie w fazie koncepcji, a mniej niż 1/6 na etapie co najmniej przetargu.

Tabela 8. Struktura wskazanych przez gminy projektów zaliczonych do obszaru Gospodarka według kierunków i poziomu realizacji (n=88)

Kierunek	1 – koncepcja	2- program funkcjonalno- -użytkowy	3 – dokumentacja projektowa	4 – pozwolenie na budowę lub równorzędne	5 – przetarg	7 – inwestycja w realizacji
	[w %]					
Rolnictwo i obszary wiejskie	58,1	9,7	16,1	12,9	3,2	
Strefy działalności gospodarczej – wsparcie w zakresie skupu, scalania, uzbrojenia terenu oraz połączeń komunikacyjnych	80,0	6,7	6,7			6,7
Działalność gospodarcza – wsparcie w rozpoczynaniu działalności oraz rozwoju przedsiębiorczości	55,0		15,0	20,0	5,0	5,0
Doradztwo dotyczące GOZ – gospodarki o obiegu zamkniętym	75,0					25,0
Transfer innowacji	100,0					
Inne	100,0					
Łącznie	67,0	5,7	11,4	9,1	2,3	4,5

Rolnictwo i obszary wiejskie zawiera w sobie projekty związane z budową dróg dojazdowych do pól, targowisk, wsparcie przetwórstwa rolnego, doradztwo w zakresie rozwoju działalności rolniczej, modernizację domów ludowych itp. Mediana wartości projektów wynosi 3 mln zł. Gminy widzą możliwość sfinansowania swoich zamierzeń w oparciu o środki własne, fundusze europejskie, budżet państwa, Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

Strefy działalności gospodarczej – wsparcie w zakresie skupu, scalania, uzbrojenia terenu oraz połączeń komunikacyjnych obejmuje głównie tworzenie Stref aktywności gospodarczej (SAG) poprzez zakup gruntów pod budowę strefy, scalanie gruntów, budowę infrastruktury, w tym dróg dojazdowych. Mediana wartości projektów wynosi 8,5 mln zł. Środki na przeprowadzenie inwestycji pomysłodawcy widzą jak zwykle w budżecie własnym gminy, budżecie państwa, funduszach europejskich, a także

u inwestorów zewnętrznych w zakresie budowy dróg, za użytkowanie których będzie pobierana opłata.

Działalność gospodarcza – wsparcie w rozpoczynaniu działalności oraz rozwoju przedsiębiorczości koncentruje się głównie na budowie, przebudowie i modernizacji dróg, które mają pewne znaczenie w prowadzeniu działalności gospodarczej. Do tego kierunku zaliczono również przebudowę i zmianę sposobu użytkowania budynków, a także inicjatywy ukierunkowane na działalność gospodarczą – praktyki dotyczące nawiązywania kontaktów, promowania lokalnych przedsiębiorców, wsparcia i promocji lokalnego produktu turystycznego, utworzenia inkubatora przedsiębiorczości i parku przemysłowego. Mediana wartości projektów wynosi 2,65 mln zł. Finansowanie ze środków własnych i zewnętrznych, praktycznie bez wskazania na konkretne źródło.

Pozostałe kierunki mają wykazane tylko po kilka projektów i nie zostały ujęte w analizie.

Spis tabel

Tabela 1. Programy rządowe i inne, jako dodatkowe źródła finansowania w ostatnich trzech latach w gminach Małopolski (n=37; odpowiedzi nie sumują się do 37, gdyż można było wybrać więcej niż jedną odpowiedź)	11
Tabela 2. Informacja o liczbie gmin i proponowanych przez nie projektach według obszarów	40
Tabela 3. Struktura wskazanych przez gminy projektów zaliczonych do obszaru Bezpieczeństwo według kierunków i poziomu realizacji (n=228)	42
Tabela 4. Struktura wskazanych przez gminy projektów zaliczonych do obszaru Środowisko według kierunków i poziomu realizacji (n=212)	46
Tabela 5. Struktura wskazanych przez gminy projektów zaliczonych do obszaru Transport według kierunków i poziomu realizacji (n=215)	49
Tabela 6. Struktura wskazanych przez gminy projektów zaliczonych do obszaru Infrastruktura i programy społeczne według kierunków i poziomu realizacji (n=209)	52
Tabela 7. Struktura wskazanych przez gminy projektów zaliczonych do obszaru Warunki życia według kierunków i poziomu realizacji (n=209)	56
Tabela 8. Struktura wskazanych przez gminy projektów zaliczonych do obszaru Gospodarka według kierunków i poziomu realizacji (n=88)	59

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba gmin korzystających z innych niż gminne źródeł finansowania projektów/działań/inwestycji (n=116; odpowiedzi nie sumują się do 116, gdyż można było wybrać więcej niż jedną odpowiedź)	9
Wykres 2. Liczba gmin, które zadeklarowały korzystanie z dofinansowania z programów wojewódzkich (n=82; odpowiedzi nie sumują się do 82, gdyż można było wybrać więcej niż jedną odpowiedź)	10
Wykres 3. Sumaryczna liczba punktów przypisanych przez gminy na poszczególne kierunki w obszarze Bezpieczeństwo (n=114)	15
Wykres 4. Udział procentowy poszczególnych kierunków w obszarze Bezpieczeństwo (n=114)	16
Wykres 5. Odpowiedzi na pytanie: „Czy gmina planuje przeznaczyć środki własne na inwestycje w obszarze Bezpieczeństwo?” (n=114)	17
Wykres 6. Sumaryczna liczba punktów przypisanych przez gminy na poszczególne kierunki w obszarze Środowisko (n=114)	19
Wykres 7. Udział procentowy poszczególnych kierunków w obszarze Środowisko (n=114)	20
Wykres 8. Odpowiedzi na pytanie: „Czy gmina planuje przeznaczyć środki własne na inwestycje w obszarze Środowisko?” (n=114)	21
Wykres 9. Sumaryczna liczba punktów przypisanych przez gminy na poszczególne kierunki w obszarze Transport (n=115)	23
Wykres 10. Udział procentowy poszczególnych kierunków w obszarze Transport (n=115)	24
Wykres 11. Odpowiedzi na pytanie: „Czy gmina planuje przeznaczyć środki własne na inwestycje w obszarze Transport?” (n=115)	25
Wykres 12. Sumaryczna liczba punktów przypisanych przez gminy na poszczególne kierunki w obszarze Infrastruktura i programy społeczne (n=115)	28

Wykres 13. Udział procentowy poszczególnych kierunków w obszarze Infrastruktura i programy społeczne (n=115)	29
Wykres 14. Odpowiedzi na pytanie: „Czy gmina planuje przeznaczyć środki własne na inwestycje w obszarze Infrastruktura i programy społeczne?” (n=115)	30
Wykres 15. Sumaryczna liczba punktów przypisanych przez gminy na poszczególne kierunki w obszarze Warunki życia (n=115)	32
Wykres 16. Udział procentowy poszczególnych kierunków w obszarze Warunki życia (n=115)	33
Wykres 17. Odpowiedzi na pytanie: „Czy gmina planuje przeznaczyć środki własne na inwestycje w obszarze Warunki życia?” (n=115)	34
Wykres 18. Sumaryczna liczba punktów przypisanych przez gminy na poszczególne kierunki w obszarze Gospodarka (n=115)	36
Wykres 19. Udział procentowy poszczególnych kierunków w obszarze Gospodarka (n=115)	37
Wykres 20. Odpowiedzi na pytanie: „Czy gmina planuje przeznaczyć środki własne na inwestycje w obszarze Gospodarka”? (n=115)	38
Wykres 21. Struktura liczby projektów planowanych i realizowanych przez gminy według kierunków obszaru Bezpieczeństwo (n=228)	41
Wykres 22. Struktura liczby projektów planowanych i realizowanych przez gminy według kierunków obszaru Środowisko (n=212)	45
Wykres 23. Struktura liczby projektów planowanych i realizowanych przez gminy według kierunków obszaru Transport (n=215)	48
Wykres 24. Struktura liczby projektów planowanych i realizowanych przez gminy według kierunków obszaru Infrastruktura i programy społeczne (n=209)	51
Wykres 25. Struktura liczby projektów planowanych i realizowanych przez gminy według kierunków obszaru Warunki życia (n=199)	55
Wykres 26. Struktura liczby projektów planowanych i realizowanych przez gminy według kierunków obszaru Gospodarka (n=88)	58

Województwo Małopolskie
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Rozwoju Regionu
Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
ul. Wielicka 72A, 30-552 Kraków

www.obserwatorium.malopolska.pl

Egzemplarz bezpłatny
ISBN 978-83-68801-17-0

Fundusze Europejskie
dla Małopolski

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

 MAŁOPOLSKA

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027